

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 23. februar 2011

om Grækenlands statsstøtte C 48/08 (ex NN 61/08) til Ellinikos Xrysos SA

(meddelt under nummer K(2011) 1006)

(Kun den græske tekst er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2011/452/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i artikel 108, stk. 2, i TEUF⁽¹⁾ vedrørende støtteforanstaltning C 48/08 (ex N 61/08)⁽²⁾,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte bemærkninger i henhold til ovennævnte bestemmelser, under henvisning til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I SAGSFORLØB

(1) Den 9. juli 2007 modtog Kommissionen en klage med påstand om, at Grækenland havde truffet to statsstøtteforanstaltninger til fordel for Ellinikos Xrysos SA (i det følgende benævnt: »Ellinikos Xrysos«). Efter udveksling af oplysninger indledte Kommissionen den 10. december 2008 en formel undersøgelsesprocedure vedrørende de påståede foranstaltninger.

(2) Grækenland fremsatte den 23. februar 2009 sine bemærkninger til Kommissionens beslutning om at indlede undersøgelsesproceduren.

⁽¹⁾ Med virkning fra den 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 87 og 88 blevet til henholdsvis artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). De to bestemmelser er indholdsmæssigt identiske. I denne afgørelse skal henvisninger til artikel 107 og 108 i TEUF efter omstændighederne forstås som henvisninger til henholdsvis EF-traktatens artikel 87 og 88.

⁽²⁾ Kommissionens Beslutning C(2008) 7853 endelig af 10. december 2008 (EUT C 56 af 10.3.2009, s. 45).

(3) Beslutningen om indledning af undersøgelsesproceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 10. marts 2009⁽³⁾. Fire interesserede parter fremsatte bemærkninger: Ellinikos Xrysos, modtageren af den påståede støtte, den 10. april 2009, European Goldfields Ltd, hovedaktionæren i Ellinikos Xrysos, den 10. april 2009, Kassandra-minernes fagforeninger den 2. april 2009, Hellenic Mining Watch, en græsk organisation, der har til formål at beskytte miljøet og offentligheden mod de negative følger af minedrift og sikre den nationale velstand⁽⁴⁾, den 6. april 2009.

(4) Bemærkningerne blev videresendt til Grækenland ved brev af 6. maj og 7. juli 2009. Grækenland svarede på de interesserede parter bemærkninger ved brev af 3. juni, 20. juli og 23. september 2009.

(5) Kommissionen anmodede den 19. juni og 11. december 2009 og den 22. april 2010 om yderligere oplysninger fra de græske myndigheder, og Grækenland og Ellinikos Xrysos besvarede disse anmodninger ved brev af 23. og 29. juli 2009 samt 15. januar, 11. og 12. februar, 4. maj og 27. maj 2010. En yderligere uformel udveksling af oplysninger fandt sted pr. e-mail i maj 2010 mellem repræsentanter for Kommissionen og de græske myndigheder. Der blev afholdt møder mellem repræsentanterne for Kommissionen og de græske myndigheder den 11. februar 2009 og den 24. juni 2010 og mellem repræsentanterne for Kommissionen og den påståede støttemodtager den 2. februar og den 26. juni 2009.

II DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN**II.a. BAGGRUNDSORIENTERING OM MINERETTIGHEDER OG DRIFTSTILLADELSER**

(6) En minerettighed er retten til at få adgang til en grund og udnytte den til minedrift enten under jorden (grubedrift) eller i åbne brud (dagbrud) for at udvinde den mineralmalm, der kan være aflejret heri. Minerettigheden overføres som en integrerende del af den ejendom, hvor der skal udøves minedrift.

⁽³⁾ Jf. fodnote 2.

⁽⁴⁾ Jf. de oplysninger, som organisationen har givet Kommissionen.

- (7) En minerettighed adskiller sig fra en minedriftstilladelse, der er en licens til at udøve minedrift. Den meddeles af de kompetente myndigheder efter en vurdering af de gennemførlighedsrapporter og miljøundersøgelser, der er blevet forelagt. I det foreliggende tilfælde havde udviklingsministeriet på tidspunktet for salget i 2003 meddelt minedriftstilladelser.

II.b. STØTTEMODTAGEREN

- (8) Ellinikos Xrysos er et stort græsk mineselskab, der er aktivt inden for guld-, kobber-, bly-, sølv- og zinkminedrift. I 2009 havde selskabet en omsætning på 44,7 mio. EUR (med et resultat efter skat på 1,7 mio. EUR) og ca. 350 medarbejdere. På tidspunktet for de pågældende støtteforanstaltninger (jf. punkt 11 og 16-18) var Ellinikos Xrysos en stor virksomhed, fordi den var knyttet til en stor virksomhed. Kommissionens henstilling 2003/361/EC af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder fastsætter følgende⁽⁵⁾: a) kategorien mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på ikke over 50 mio. EUR og/eller en årlig samlet balance på ikke over 43 mio. EUR (bilaget, afsnit 1, artikel 2, 1); b) for at få udskilt de grupper af virksomheder, hvis økonomiske magt overstiger en reel SMV's økonomiske magt, fra SMV-kategorien, bør man sondre mellem, om de er uafhængige eller ej (betragtning 9); c) ved »uafhængig virksomhed« forstås enhver virksomhed, der ikke betegnes som en tilknyttet virksomhed (bilaget, afsnit 1, artikel 3, 1); og d) ved »tilknyttet virksomhed« forstås en virksomhed, hvori en anden virksomhed besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne eller deltagerne (bilaget, afsnit 1, artikel 3, 3, a)). I det foreliggende tilfælde var 53,3 % af aktierne i Ellinikos Xrysos (160 000 aktier af i alt 300 000) i december 2003 (tidspunktet for salget i 2003) ejet af selskabet Greek Mines SA, et datterselskab af virksomheden Aktor SA. Aktors to seneste årsomsætninger, dvs. i 2001 og 2002, var på henholdsvis 120,9 mio. EUR og 302,6 mio. EUR. Endvidere beløb Aktors seneste årlige samlede balancer sig til henholdsvis 151,9 mio. EUR og 260 mio. EUR⁽⁶⁾. På grundlag af disse tal må Aktor betegnes som en stor virksomhed. Ellinikos Xrysos var således en stor virksomhed på det tidspunkt, hvor de pågældende støtteforanstaltninger blev gennemført.
- (9) De nuværende aktionærer i Ellinikos Xrysos er European Goldfields Greece BV (65 % af aktiekapitalen), Hellas Gold BV (30 % af aktiekapitalen) og Aktor SA, et græsk bygge- og energiselskab (5 % af aktiekapitalen). European Goldfields Greece BV og Hellas Gold BV er

datterselskaber i European Goldfields Ltd, et canadisk selskab, der beskæftiger sig med erhvervelse, udvinding og udvikling af mineanlæg på Balkan.

- (10) Ellinikos Xrysos ejer og driver Cassandra-minerne. Ellinikos Xrysos købte minerne og de dertil knyttede minerrettigheder af den græske stat i december 2003. Cassandra-minerne ligger i det nordlige Grækenland. De omfatter guldminerne i Olympias og Skouries og kobber- og zinkminerne i Stratoni.
- (11) Før 2003 var Cassandra-minerne ejet af selskabet TVX Hellas SA, der i 1995 havde erhvervet dem af den græske stat ved en offentlig udbudsprocedure for 11 mia. GRD (ca. 39,8 mio. EUR)⁽⁷⁾.
- (12) I 2002 annullerede det græske statsråd Cassandra-minernes tilladelser til minedrift og forarbejdning af guld, navnlig Olympias- og Stratoni-minens tilladelser. Olympias-minens tilladelser til minedrift og forarbejdning af guld blev annulleret af miljøhensyn, der blev anset for tungtvejende. Stratoni-minens driftstilladelse blev annulleret, fordi den græske stat havde udstedt den på et ulovligt grundlag gennem en myndighed, der ikke havde kompetence til at gøre det.
- (13) Som følge af statsrådets annullering udstedte udviklingsministeriet, der havde kompetence på området, to bekendtgørelser vedrørende Stratoni: 1) den 7. januar 2003 en bekendtgørelse om afbrydelse af driften i Stratoni; og 2) den 29. januar 2003 en bekendtgørelse om vedtagelse af supplerende sikkerhedsforanstaltninger i Stratoni. Den 18. februar 2003 udstedte Udviklingsministeriet i overensstemmelse med statsrådets annulleringsafgørelse en anden bekendtgørelse, der gav tilladelse til at påbegynde drift i Stratoni, og annullerede ministeriets tidligere bekendtgørelser af 7. og 29. januar 2003. Bekendtgørelsen af 18. februar 2003 var gyldig på det tidspunkt, hvor minerne blev solgt til Ellinikos Xrysos.
- (14) Også som følge af ovennævnte annullering af Cassandra-minernes tilladelser til minedrift og forarbejdning af guld indstillede Kinross (et canadisk mineselskab), der var ejer af TVX Hellas, sin finansiering af hensyn til selskabets værdi for aktionærerne (»shareholder value«). Dette tvang TVX Hellas til at indgive konkursbegæring.

⁽⁵⁾ EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36.

⁽⁶⁾ Offentliggjort på webstedet for Ellaktor SA, der er moderselskab for Aktor SA.

⁽⁷⁾ Tilpasset i overensstemmelse med det generelle græske indeks for industriproduktionspriser for perioden 1995-2003. Det pågældende salg vedrører industrielle (mine)aktiver, således at tilpasningen skal afspejle prisændringerne i industrisektoren. Kommissionen har i overensstemmelse hermed anvendt indekset for industriproduktionspriser.

II.c. FORANSTALTNING 1: SALGSPRIS UNDER MARKEDS-
VÆRDIEN

- (15) Den 12. december 2003 overdrog TVX Hellas Kassandra-minerne til den græske stat for 11 mio. EUR som led i en udenretslig aftale; i den forbindelse blev der foretaget en modregning af gensidige krav (TVX Hellas' krav mod Grækenland beløb sig til 293,5 mio. EUR). Samme dag solgte den græske stat Kassandra-minerne til Ellikinos Xrysos for 11 mio. EUR uden en forhåndsvurdering af aktiverne eller en offentlig udbudsprocedure. Salget omfattede: a) Stratoni-, Skouries- og Olympias-minen samt de hertil knyttede minerrettigheder; b) grunden, c) mineralreserver og d) anlægsaktiver (mine- og forarbejdningsudstyr), boliger til de ansatte og industribygninger). Ifølge de græske myndigheder var formålet med foranstaltningen at finde en ejer, som var villig til at drive minerne og dermed sikre beskæftigelsen og beskytte miljøet.

II.d. FORANSTALTNING 2: FRITAGELSE FOR AFGIFTER OG
REDUCEREDE JURIDISKE OMKOSTNINGER

- (16) Grækenland solgte Kassandra-minerne til Ellikinos Xrysos ved en kontrakt mellem de to parter, der blev stadfæstet ved lov nr. 3220/2004⁽⁸⁾. I henhold til denne lov var Ellikinos Xrysos fritaget for enhver form for afgift. Endvidere blev de juridiske og andre omkostninger nedsat til kun 5 % af det faktiske beløb, der normalt skulle have været betalt. Ifølge de græske myndigheder var formålet med foranstaltningen at skabe et incitament for potentielle købere, idet værdien af minerne var negativ.
- (17) I henhold til græsk lov⁽⁹⁾ er afgiften på overdragelse af fast ejendom 7 % af værdien af den overdragede ejendom op til 15 000 EUR og 9 % af restbeløbet. Ifølge den græske minelov⁽¹⁰⁾ er den særlige afgift på overdragelse af minerrettigheder endvidere 5 % af værdien af den overførte rettighed (dvs. værdien af minen).
- (18) I denne afgørelse er Kommissionen nået frem til et samlet støttebeløb på 15,34 mio. EUR for foranstaltning 1 og 2 efter at have undersøgt:

- a) værdien af de tre individuelle miner (Stratoni, Olympias and Skouries), der udgør Kassandra-minerne, på grundlag af de økonomiske faktorer, der gjaldt på salgstidspunktet, samt disse miners driftsmæssige stand (jf. den detaljerede analyse i punkt 63-79)

- b) værdien af den grund, som Kassandra-minerne ligger på, som beregnet i en vurderingsrapport (jf. punkt 19) og sammenlignet med den pris, der blev betalt for størstedelen af denne grund ved en offentlig udbudsprocedure i 1995 (jf. den detaljerede analyse i punkt 80-85)

- c) værdien af de mineralreserver, som Ellikinos Xrysos erhvervede ved salget i 2003, baseret på den samme vurderingsrapport (jf. den detaljerede analyse i punkt 91-97)

- d) størrelsen af de skyldige afgifter, som Ellikinos Xrysos var fritaget for i salgskontrakten (jf. den detaljerede analyse i punkt 118-124).

- (19) I beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren af 10. december 2008 satte Kommissionen spørgsmålstegn ved, om Grækenland havde solgt Kassandra-minerne til Ellikinos Xrysos til markedsværdien, idet salget foregik uden en offentlig udbudsprocedure eller en uafhængig vurdering af aktiverne, og om et sådant salg under markedsværdien var foreneligt med TEUF. Der blev henvist til en vurderingsrapport vedrørende Kassandra-minernes aktiver, som var blevet udarbejdet på vegne af European Goldfields, en aktionær i Ellikinos Xrysos. Ifølge denne rapport var markedsværdien af Kassandra-minernes aktiver 500 mio. USD (svarende til 411 mio. EUR den 30. juni 2004 på grundlag af omregningskursen denne dag på 1,2155 USD/EUR⁽¹¹⁾). Rapporten (i det følgende benævnt »Behre Dolbear-rapporten«) blev udsendt af Behre Dolbear International Ltd, en »fremtrædende international konsulentvirksomhed inden for mineralindustrien« ifølge European Goldfields⁽¹²⁾.

- (20) Kommissionen satte også spørgsmålstegn ved, om afgifts-fritagelsen og de reducerede juridiske omkostninger udgjorde en lettelse af de finansielle forpligtelser over for staten, som var foreneligt med TEUF.

⁽¹¹⁾ Kommissionen anvendte i sin beslutning af 10. december 2008 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure vekselkursen pr. 28. september 2004, den dato, hvor Behre Dolbear-rapporten blev offentliggjort, og omregnede den værdi på 500 mio. USD, der blev anslået i rapporten, til 408 mio. EUR. I forbindelse med denne afgørelse har Kommissionen besluttet at anvende den mere korrekte omregningskurs pr. 30. juni 2004, fordi det var den dato, for hvilken Behre Dolbear-rapporten og dens anslåede værdier gjaldt.

⁽¹²⁾ Behre Dolbear optræder også i forskellige vurderingsrapporter og undersøgelser vedrørende miner (på vegne af USA, Citibank, den indiske regering og selskaber som Anglo Asian Mining Plc, Charat Holdings Ltd og Central African Mining and Exploration Company Plc).

⁽⁸⁾ Den græske lovtidende af 28. januar 2004.

⁽⁹⁾ Lov nr. 1521/1950, ratificeret ved lov nr. 1587/1950, den græske lovtidende, serie I, nr. 294.

⁽¹⁰⁾ Den græske minelov fra 1973, den græske lovtidende, serie I, nr. 277, af 5.10.1973.

III BEMÆRKNINGER FRA GRÆKENLAND OG ANDRE INTERESSEREDE PARTER

III.a. BEMÆRKNINGER FRA GRÆKENLAND OG STØTTEMODTAGEREN

- (21) Bemærkningerne fra Grækenland og støttemodtageren overlapper i vidt omfang hinanden, og Kommissionen vil derfor redegøre for dem under ét i punkt 22-31.
- (22) Ifølge de græske myndigheder og støttemodtageren optrådte Grækenland kun som formidler i forbindelse med salget i 2003, fordi TVX Hellas, der var under konkursbehandling, ikke kunne sælge minerne direkte til Ellinikos Xrysos. De hævder også, at Grækenland aldrig har ejet minerne og ikke modtog penge fra salget i 2003, eftersom de 11 mio. EUR blev betalt direkte til TVX Hellas. De anfører også, at salgstransaktionen i 1995 fandt sted mellem TVX Hellas og den tidligere ejer, et privat selskab, som var under konkursbehandling, og at der derfor ikke var nogen statsmidler involveret i salget i 2003.
- (23) Endvidere hævder de græske myndigheder og støttemodtageren, at Kassandra-minernes markedsværdi på salgstidspunktet var reduceret eller endog negativ på grund af den langvarige afbrydelse af driften og annulleringen af minedriftstilladelserne. Minerens negative markedsværdi kunne også ses af, at Kinross, der var ejer af TVX Hellas og markedsøkonomisk operatør, tillagde minerne en negativ værdi, da selskabet led betydelige tab på grund af sin investering. De hævder, at den positive pris, som Ellinikos Xrysos, der også er et privat selskab, betalte, var begrundet i kontraktens annulleringsklausul, der eliminerede køberens risiko. Derudover hævder de, at en grund, som er erhvervet af et mineselskab, kun kan benyttes til mineaktiviteter og ikke har en markedsværdi, fordi den græske lovgivning prioriterer mineaktiviteter i sådanne områder. De fremfører derfor, at nedsættelsen af minerrettighedernes værdi, på grund af den langvarige afbrydelse af driften og annulleringen af minedriftstilladelserne, også førte til en nedsættelse af grundens værdi. Endelig hævder de, at de guldreserver, som indgik i de aktiver, der blev solgt til Ellinikos Xrysos, i 2003 havde en negativ værdi på grund af den forholdsvis lave guldpris og de forholdsvis høje omkostninger, som er forbundet hermed, såsom transport og forarbejdning.
- (24) Med hensyn til de markedsøkonomiske kriterier, som der skal tages hensyn til i forbindelse med en transaktion, gør de græske myndigheder og støttemodtageren endvidere gældende, at sådanne kriterier også omfatter miljømæssige og sociale overvejelser, som er knyttet til selskabets image og personalets tilfredshed. Dette understøttes af, at TVX Hellas, der er en markedsøkonomisk operatør, også tog personalemæssige spørgsmål og miljøspørgsmål i betragtning ved at betale en relevant kompensation. De anfører også, at hvis man ikke solgte minerne, ville det medføre betydelige miljømæssige omkostninger på ca. 15,7 mio. EUR, som skulle afholdes af den græske stat. Samtidig anfører de, at den pris, som Ellinikos Xrysos betalte, også var begrundet i markedsøkonomiske kriterier, eftersom den svarede til den pris, som TVX Hellas, et privat selskab, forlangte. Ifølge Grækenland og støttemodtageren ville TVX Hellas have forlangt en højere pris, hvis det havde kunnet. Endvidere hævder de, at den pris, som Ellinikos Xrysos havde betalt, svarede til aktiverens bogførte værdi i årsregnskaberne for TVX Hellas. Endelig gør de gældende, at den pris, der blev betalt i forbindelse med salget i 2003, repræsenterede minerens reelle værdi, dvs. Stratoniminens værdi, da den var den eneste, som var i drift. Med hensyn til Skouries-minen hævder Grækenland og støttemodtageren, at der aldrig har fundet nogen minedrift eller investering sted dér bortset fra den mineeftersøgning, som TVX Hellas gennemførte før salget i 2003. De hævder også, at der kræves betydelige investeringer for at etablere et mineanlæg i Skouries. Af ovennævnte grunde hævder de, at salget i 2003 ikke gav Ellinikos Xrysos en fordel.
- (25) Med hensyn til Behre Dolbear-rapporten tvivler hverken Grækenland eller støttemodtageren på Behre Dolbears troværdighed. De gør dog begge indsigelser mod rapporten og hævder, at der ikke kan tages hensyn til den, fordi dens formål var at tiltrække investorers opmærksomhed, og fordi dens referencetidspunkt (juni 2004) ikke var det samme som tidspunktet for salget (december 2003). De anfører også, at minerens værdi som anslået af Behre Dolbear er knyttet til aktiverne samt de relevante minerrettigheder, hvorimod Ellinikos Xrysos kun erhvervede aktiverne, idet minedriftstilladelserne senere skulle bevilges af den græske stat. Endvidere anfører de, at rapporten ikke henviser til de aktiver, der blev solgt, men til værdien af Ellinikos Xrysos som en »going concern«, og at rapporten derfor ikke er retningsgivende for værdien af de aktiver, som den græske stat solgte i december 2003. Endelig fremfører de, at Behre Dolbear i tabel 5.3 på side 37 i rapporten anslår den aktuelle nettoværdi af de næsten produktionsklare Kassandra-miner til at være negativ, dvs. - 2,59 mio. USD; derfor lå den pris, der reelt blev betalt (11 mio. EUR), over minerens markedsværdi.
- (26) Hvis man lægger Behre Dolbear-rapporten til grund, anfører Grækenland dog, at ud af de tre forskellige metoder, som der er redegjort for i rapporten, kan kun indtægtsmetoden accepteres, da den er en primær, internationalt anvendt vurderingsmetode, og kun med hensyn til vurderingsdatoen, og forudsat at minedriftstilladelserne tildeles, og at der foretages betydelige investeringer.

- (27) De græske myndigheder og støttemodtageren indrømmer, at Grækenland solgte aktiverne direkte til Ellikinos Xrysos uden en offentlig udbudsprocedure eller forhåndsvurdering på grund af det tidspres, det var under for at sikre beskæftigelsen og beskytte miljøet. De hævder også, at TVX Hellas havde fordringer på 293,5 mio. EUR mod Grækenland på grund af tab som følge af investeringer i minerne (der indstillede driften som følge af annulleringsafgørelserne i 2002) og udgifter til miljøbeskyttelse. De hævder, at der ikke var nogen klausul i salgskontrakten om det mindste antal stillinger, fordi minedrift kræver et stort antal ansatte, men endvidere er det ikke muligt at sætte konkrete tal på en forpligtelse til bevare arbejdspladser. Endelig hævder de, at hvis Kommissionen skulle fremsætte betalingspåkrav, kunne der indgives en anmodning om annullering af kontrakten, og i så fald kunne den græske stat blive bedt om at betale 11 mio. EUR tilbage til selskabet, og aktiverne kunne så blive leveret tilbage.
- (28) Endvidere hævder de græske myndigheder, at det var muligt at henvise til den værdi, der blev beregnet i forbindelse med den offentlige udbudsprocedure i 1995, og at grundens værdi kunne anses for uændret. De anfører, at den metode, der er benyttet i Behre Dolbear-rapporten (indtægtsmodellen), kan accepteres, men kun i relation til rapportens dato (30. juni 2004), og kun under forudsætning af, at minedriftstilladelserne tildeles, og at der foretages betydelige investeringer. Endelig accepterer de græske myndigheder, at Stratominen på salgstidspunktet havde gyldige minedriftstilladelser og derfor var i driftsklar stand og opfyldte Behre Dolbear-rapportens klausul om et næsten produktionsklart anlæg.
- (29) Med hensyn til afgiftsfritagelsen og de reducerede juridiske omkostninger fandt den lovbestemte afgift på overdragelsen af miner ifølge støttemodtageren ikke anvendelse i det foreliggende tilfælde. Ifølge Grækenland var værdien af minerne negativ, hvorfor der var behov for at skabe et incitament for potentielle købere. Grækenland gør også gældende, at artikel 173 i den græske minelov fastsætter en afgift på ca. 5 %, men kun for transaktioner »mod godtgørelse« (»με επαχθή αιτία«), hvilket vil sige transaktioner forårsaget af uheldige begivenheder, f.eks. ejerens død; denne artikel fandt derfor ikke anvendelse i det foreliggende tilfælde. Endvidere anfører støttemodtageren, at salgskontrakten endnu ikke var endelig på grund af en annulleringsklausul, og at det som følge heraf ville være for tidligt at pålægge nogen form for afgift. Endelig gør støttemodtageren gældende, at de reducerede juridiske omkostninger ikke involverer statsmidler, fordi advokater er private erhvervsdrivende, og at skatten og afgifterne på deres honorarer var blevet behørigt betalt.
- (30) Grækenland erkender, at der opkræves en afgift på mellem 7 % og 9 % i forbindelse med alt salg af grunde, uanset om det drejer sig om salg af en virksomheds eller privatpersoners aktiver.
- (31) Endelig gør både Grækenland og støttemodtageren gældende, at selv hvis salget i 2003 udgjorde en støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, var dette selskab støtteberettiget i henhold til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 og de multisektorale rammebestemmelser for regionalstøtte til store investeringsprojekter fra 2002, der begge fandt anvendelse på salgstidspunktet, eftersom selskabet lå i et støtteberettiget område i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF. Støttemodtageren anfører også, at selskabet kunne blive støtteberettiget i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning, retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF, da den pågældende investering var knyttet til en sektor af vital betydning for landet. Med hensyn til afgiftsfritagelsen beløb afgiften sig ifølge støttemodtageren til 38 000 EUR; den var derfor lavere end de minimistærsklen (100 000 EUR over en periode på tre år)⁽¹³⁾ og medførte ikke nogen fordel for Ellikinos Xrysos.

III.b. BEMÆRKNINGER FRA ANDRE INTERESSEREDE PARTER

- (32) Kommissionen modtog også bemærkninger til beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren fra Hellenic Mining Watch⁽¹⁴⁾. Hellenic Mining Watch hævder, at Kassandra-minernes aktiver også omfatter betydelige anlægsaktiver, der øger minernes samlede værdi betragteligt, men der blev ikke taget hensyn hertil i Behre Dolbear-rapporten. Hellenic Mining Watch afviser de grunde vedrørende arbejdsløshedssituationen, der blev anført til støtte for overdragelsen af minerne uden overholdelse af de retslige procedurer, og hævder, at salgskontrakten ikke indeholdt nogen forpligtelse for Ellikinos Xrysos til at ansætte et bestemt antal eller et mindste antal arbejdstagere.
- (33) Hellenic Mining Watch afviser ligeledes de miljømæssige grunde, der blev anført til støtte for overdragelsen af minerne uden overholdelse af de retslige procedurer, og hævder, at artikel 1 i salgskontrakten fra 2003 fritager Ellikinos Xrysos for ethvert ansvar for skader på miljøet, såfremt disse skader eller årsagen til disse skader opstod inden offentliggørelsen af loven om stadfæstelse af salgskontrakten. Endelig påstår Hellenic Mining Watch, at minernes aktiver også omfatter reserver af guldholdige mineraler af betydelig værdi (80 mio. EUR), som ikke var nævnt i den salgskontrakt, der blev indgået med Ellikinos Xrysos.

⁽¹³⁾ Fastsat ved Kommissionens forordning (EF) nr. 68/2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte, der fandt anvendelse på tidspunktet for salget i 2003.

⁽¹⁴⁾ Jf. punkt 3.

- (34) Grækenland gentager i sit svar på bemærkningerne fra Hellenic Mining Watch, at Ellikinos Xrysos ikke modtog nogen statsstøtte. Grækenland gør navnlig gældende, at det hverken var ejer eller sælger af minerne, men kun formidler i forbindelse med en transaktion mellem to private parter. Endvidere hævder Grækenland, at Hellenic Mining Watch's påstande er svage, unøjagtige og selvmodsigende. Endelig hævder Grækenland, at Hellenic Mining Watch søger at få Kassandra-minerne ført tilbage til staten, fordi dets endemål er beskyttelsen af miljøet.
- (35) Endelig modtog Kommissionen også bemærkninger til beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren fra Kassandra-minernes fagforeninger⁽¹⁵⁾, der tvivlede på, at foranstaltningerne udgjorde ulovlig statsstøtte, og fremhævede minernes bidrag til økonomien og beskæftigelsen.

IV VURDERING AF STØTTEN

- (36) På grundlag af ovenstående forhold og Grækenlands og andre tredjeparters argumenter vil Kommissionen i de følgende afsnit vurdere de pågældende foranstaltninger. For det første vil Kommissionen vurdere eksistensen af støtte i de foranstaltninger, der er genstand for undersøgelse, for at få fastslået, om der er tale om støtte (underafsnit IV.a). For det andet vil Kommissionen, såfremt en foranstaltning reelt involverer støtte, vurdere, hvorvidt den er forenelig med det indre marked (underafsnit IV.b).

IV.a. EKSISTENSEN AF STØTTE, JF. ARTIKEL 107, STK. 1, I TEUF

- (37) For at få klarhed over, om en foranstaltning udgør støtte, skal Kommissionen vurdere, om den anfægtede foranstaltning opfylder betingelserne i artikel 107, stk. 1, i TEUF, der bestemmer, at: »Bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«.
- (38) På baggrund af denne bestemmelse vil Kommissionen i det følgende vurdere, om de anfægtede foranstaltninger til fordel for Ellikinos Xrysos udgør statsstøtte.

FORANSTALTNING 1: SALGSPRIS UNDER MARKEDSVÆRDIEDIEN

a. Fordel

- (39) Såfremt staten sælger et aktiv til en pris under markedsværdien, giver dette køberen (der modtager et aktiv til en

subsidieret pris) en fordel, som kan udgøre statsstøtte. Når det omvendte er tilfældet, sælges et aktiv til markedsværdi (og statsstøtte er derfor udelukket), hvor prisen fastsættes af en uafhængig vurderingsmand og matcher salgsprisen, eller hvor salget sker ved en konkurrencepræget, offentlig, gennemsigtig og betingelsesløs udbudsprocedure, og det højeste bud vælges⁽¹⁶⁾.

- (40) I det foreliggende tilfælde blev Kassandra-minerne solgt uden en offentlig udbudsprocedure eller nogen form for vurdering. For at undgå at yde statsstøtte skal staten optræde som en rationel profitmaksimerende privat ejer, dvs. en »markedsøkonomisk sælger«, og tilstræbe det bedste finansielle resultat af et salg. I det foreliggende tilfælde har Kommissionen således vurderet, om den græske stat handlede som en markedsøkonomisk sælger.
- (41) De græske myndigheder og støttemodtageren gør gældende, at miljømæssige og sociale spørgsmål også bør tælle som markedsøkonomiske kriterier, fordi de er knyttet til selskabets image og personalets tilfredshed. Efter deres opfattelse understøttes deres argument af, at TVX Hellas, der er en markedsøkonomisk operatør, også tog personalemæssige spørgsmål og miljøspørgsmål i betragtning ved at betale kompensation til sine ansatte, bl.a. for tidligere miljømæssige forpligtelser (forpligtelser, som ligger forud for salget i 2003). De hævder, at en markedsøkonomisk sælger på samme måde ville acceptere en reduceret pris for at tage hensyn til miljømæssige og sociale overvejelser.
- (42) Kommissionen kan ikke acceptere ovennævnte argument. Miljømæssige og sociale overvejelser er i sagens natur offentlige politiske interesser, som forfølges af de offentlige myndigheder. En markedsøkonomisk sælger kan i begrænset omfang tage hensyn til arbejdsløsheds- og miljøspørgsmål for at beskytte eller opbygge et forretningsrenommé som en socialt og miljømæssigt ansvarlig aktør, men ikke på en måde, som i væsentlig grad skader vedkommendes finansielle interesser. I forbindelse med et salg ville en rationel markedsøkonomisk sælger under alle omstændigheder vurdere og beregne eventuelle betalinger eller omkostninger, som disse spørgsmål kunne give anledning til, for at afgøre, hvordan disse kunne påvirke den acceptable pris. I det foreliggende tilfælde bemærker Kommissionen, at kontrakten ikke indeholder nogen sådanne finansielle angivelser, og Grækenland har ikke vist, at det på salgstidspunktet havde foretaget nogen vurdering af disse finansielle omkostninger.
- (43) De græske myndigheder og støttemodtageren hævder også, at minerne havde en negativ markedsværdi, hvilket kan ses af, at Kinross, ejeren af TVX Hellas og

⁽¹⁵⁾ Jf. punkt 3.

⁽¹⁶⁾ Beretning om konkurrencepolitikken, 1993, s. 256.

en markedsøkonomisk operatør, tillagde minerne en negativ værdi, da selskabet led betydelige tab på grund af sin investering.

(44) Kommissionen kan ikke acceptere ovennævnte argument. TVX Hellas suspendede sine forretninger i Kassandraminerne på grund af statsrådets annullering af minernes driftstilladelser. Stratoni-minen havde dog en gyldig minedriftstilladelse på det tidspunkt, hvor TVX Hellas solgte den til Grækenland (jf. punkt 13), mens Olympias-minens tilladelse forblev annulleret. Derfor finder Kommissionen, at TVX Hellas' beslutning om at sælge Cassandra-minerne hang sammen med selskabets fejlslagne store investering i Olympias-minen. TVX Hellas' adfærd var derfor knyttet til værdien af Olympias-investeringen og ikke til værdien af Stratoni-minen.

(45) De græske myndigheder og støttemodtageren indrømmer, at Grækenland solgte aktiverne direkte til Ellikinos Xryos uden en offentlig udbudsprocedure eller forhåndsvurdering på grund af det tidspres, man var under for at sikre beskæftigelsen og beskytte miljøet. Med hensyn til sidstnævnte anfører de, at hvis man ikke solgte minerne, ville det medføre betydelige miljømæssige omkostninger på ca. 15,7 mio. EUR, som skulle afholdes af den græske stat. Med hensyn til beskæftigelsen accepterer de græske myndigheder og støttemodtageren, at der ikke var nogen klausul i salgskontrakten om det mindste antal stillinger, men anfører, at det ikke er muligt at sætte konkrete tal på en forpligtelse til bevare arbejdspladser, og at minedrift kræver et stort antal ansatte.

(46) Med hensyn til ovenstående bemærker Kommissionen, at værdien af de solgte aktiver ikke blev vurderet på nogen måde forud for salget, og at salget ikke blev gennemført ved en offentlig procedure, men ved direkte kontakt med køberen. Med hensyn til de miljøomkostninger, som Grækenland angiveligt skulle afholde, bemærker Kommissionen, at disse omkostninger ikke er nævnt i kontrakten eller i noget samtidigt dokument. Kommissionen bemærker også, at der ikke blev pålagt køber nogen miljømæssige forpligtelser ud over dem, der er fastsat i den relevante lovgivning. Kommissionen finder, at hvis de miljømæssige omkostninger skal betragtes som en faktor ved fastsættelsen af prisen for et salg, ville en privat sælger omhyggeligt vurdere og beregne disse omkostninger, inden salgsprisen blev fastlagt. Grækenland har ikke vist, at det på salgstidspunktet havde foretaget nogen sådan vurdering og beregning, eller at det på anden vis havde taget sådanne miljømæssige omkostninger i betragtning.

(47) Kommissionen bemærker også, at salgskontrakten fra 2003 ikke indeholdt en klausul, som kræver, at

køberen opretholder eller skaber et mindste antal stillinger. Kommissionen kan derfor ikke acceptere argumentet om, at køberen var bebyrdet med en forpligtelse til at opretholde flere job end det antal, der økonomisk set var behov for, eftersom salgskontrakten ikke indeholdt nogen forpligtelse til at opretholde et bestemt antal job. Kommissionen finder således, at der set ud fra en privat sælgers synspunkt ikke er noget argument vedrørende antallet af job eller sikring af beskæftigelsen, der kan begrunde en salgspris, som er lavere end minernes markedsværdi.

(48) På grundlag af punkt 46 og 47 kan Kommissionen således ikke acceptere Grækenlands og støttemodtagerens argumenter i punkt 45.

(49) Med hensyn til spørgsmålet om sikring af beskæftigelsen og beskyttelsen af miljøet afviser Hellenic Mining Watch de grunde vedrørende arbejdsløshed, der blev fremført til støtte for overdragelsen af minerne uden overholdelse af de retslige procedurer, og hævder, at salgskontrakten ikke indeholdt nogen forpligtelse for Ellikinos Xryos til at ansætte et bestemt antal eller et mindste antal arbejdstagere. Hellenic Mining Watch hævder også, at Ellikinos Xryos fik en fordel, fordi artikel 1 i salgskontrakten fra 2003 fritager Ellikinos Xryos for ethvert ansvar for skader på miljøet, såfremt disse skader eller årsagen til disse skader opstod inden offentliggørelsen af loven om stadfæstelse af salgskontrakten.

(50) Med hensyn til det andet argument fra Hellenic Mining Watch, som der er redegjort for ovenfor, bemærker Kommissionen, at salgskontrakten fra 2003 fritager Ellikinos Xryos for ethvert ansvar for skader på miljøet, såfremt disse skader eller årsagen til disse skader opstod inden offentliggørelsen af loven om stadfæstelse af salgskontrakten. Kommissionen finder, at ovennævnte kontraktbestemmelse ikke giver Ellikinos Xryos en separat fordel uafhængigt af salgsprisen. Klausuler, der fordeler forskellige former for fortidige finansielle forpligtelser, mellem sælger og køber, er ikke ualmindelige i private kontrakter. I sidste ende tager parterne i forbindelse med et salg hensyn til sådanne klausuler ved fastsættelsen af salgsprisen. Derfor er spørgsmålet i det foreliggende tilfælde i sidste ende, om salget afspejlede minernes markedsværdi under hensyn til de vilkår, der var gældende.

(51) De græske myndigheder og støttemodtageren hævder, at salget i 2003 ikke gav Ellikinos Xryos en fordel, fordi den pris, som Ellikinos Xryos havde betalt, svarede til aktiverens bogførte værdi i årsregnskaberne for TVX Hellas, der ejede Cassandra-minerne før den græske stat.

- (52) Kommissionen kan ikke acceptere ovennævnte argument. Kommissionen finder, at TVX Hellas' bogførte værdi ikke kan tages i betragtning ved vurderingen af aktiverens værdi, eftersom den er resultatet af den skattemæssige nedskrivning af værdien i virksomhedens regnskab⁽¹⁷⁾ og repræsenterer aktiverens regnskabsmæssige værdi. I henhold til fast retspraksis⁽¹⁸⁾ er den regnskabsmæssige værdi ikke altid den samme som handelsværdien, når målet er at vurdere aktiver med henblik på at fastsætte deres pris ved et salg. Endvidere blev de pågældende aktiver overdraget på et selvstændigt grundlag, og den nedskrivning, som den tidligere ejer havde foretaget, vedrørte kun den pågældendes egen bogføring og beskatning.
- (53) De græske myndigheder og støttemodtageren hævder, at den pris, som Ellikinos Xrysos betalte, er begrundet i markedsøkonomiske kriterier, eftersom den svarede til den pris, som TVX Hellas, et privat selskab, forlangte. Sidstnævnte ville have forlangt en højere pris, hvis det havde kunnet.
- (54) Kommissionen kan ikke acceptere ovennævnte argument. Kommissionen bemærker, at den pris, som Grækenland betalte til TVX Hellas, var resultatet af en modregning af de to parter krav mod hinanden. Kommissionen bemærker også, at TVX Hellas' krav mod Grækenland beløb sig til 293,5 mio. EUR (jf. punkt 15). Det følger af dette ræsonnement, at hvis de to parter krav havde været forskellige, kunne det endelige resultat af afregningen have været forskelligt, selv om det ville have været knyttet til salget af de samme aktiver. Derfor finder Kommissionen, at modregningen af kravene ikke afspejlede værdien af de solgte aktiver.
- (55) Samtidig bemærker Kommissionen, at kravene bestod af anmodninger om kompensation fremsat af de to parter. Grækenlands krav vedrørte især de skader på miljøet, som TVX Hellas angiveligt skulle have forårsaget. TVX Hellas' krav vedrørte miljøudgifter og tab på investeringer, som selskabet angiveligt skulle have lidt som følge af annulleringen af minedriftstilladelserne i 2002. Kommissionen gør også gældende, at værdien af aktiverne ikke blev vurderet på nogen måde på tidspunktet for ovennævnte udligning. Prisen på 11 mio. EUR for salget af Cassandra-minerne til Grækenland var derfor knyttet til de to parter påståede forpligtelser og ikke til værdien af aktiverne.
- (56) Endelig bemærker Kommissionen, at TVX Hellas' beslutning om at sælge Cassandra-minerne hang sammen med virksomhedens fejlslagne store investering i Olympias-minen og dermed værdien af Olympias-investeringen og ikke værdien af Stratoniminen. Ellikinos Xrysos havde ikke foretaget en sådan investering og var derfor ikke berørt af, at investeringen slog fejl. Kommissionen finder således, at prisen på 11 mio. EUR for salget af Cassandra-minerne til Grækenland kun afspejlede den kommercielle forbindelse mellem TVX Hellas og Grækenland og TVX Hellas' særlige situation på salgstidspunktet. Den kan derfor ikke være repræsentativ for en separat kommerciel aftale som den mellem Grækenland og Ellikinos Xrysos.
- (57) På baggrund af ovenstående (punkt 54-56) konkluderer Kommissionen, at der ikke var nogen forbindelse mellem afregningen af krav mellem Grækenland og TVX Hellas og værdien af aktiverne.
- (58) På grundlag af ovenstående og for at fastslå, om salgsprisen afspejlede aktiverens markedsværdi, har Kommissionen opdelt aktiverne i tre kategorier: a) miner, b) grund og c) mineralreserver. Ved beregningen af aktiverens markedsværdi har Kommissionen støttet sig til Behre Dolbear-rapporten (jf. punkt 19). Med hensyn til grunden har Kommissionen kontrolleret den værdi, der er angivet i rapporten, ved at anvende den pris, der blev betalt for den pågældende grund i forbindelse med en tidligere udbudsprocedure i 1995 (jf. punkt 11).
- (59) Grækenland og støttemodtageren hævder, at Behre Dolbear-rapporten ikke kan lægges til grund, idet dens formål var at tiltrække investorers opmærksomhed. Kommissionen kan ikke acceptere dette argument, fordi tiltrækning af investorers opmærksomhed er et væsentligt og legitimt formål med enhver vurderingsrapport, som er offentliggjort på vegne af markedsøkonomiske operatører, der søger midler på de finansielle markeder. Det er vigtigt, at gyldigheden af enhver vurdering kontrolleres, men den omstændighed, at vurderingsrapporten har til formål at tiltrække investorer, er ikke i sig selv nok til at drage den i tvivl.
- (60) Grækenland og støttemodtageren hævder også, at der ikke kan tages hensyn til rapporten, fordi dens referencetidspunkt (juni 2004) ikke var det samme som tidspunktet for salget (december 2003).
- (61) Kommissionen kan ikke acceptere ovennævnte argument. Kommissionen bemærker, at datoen for Behre Dolbear-rapporten ganske vist er den 30. juni 2004, men dens indhold kan anses for samtidigt med salget i december 2003, fordi det er baseret på svingningerne i metalpriserne i perioden 1993-2003.

⁽¹⁷⁾ Nedskrivning foretaget efter satsen, som er fastsat af skattemyndighederne.

⁽¹⁸⁾ Jf. sag T-415/05, *Den Helleenske Republik mod Europa-Kommissionen*, præmis 307-308.

- (62) Den græske stat og Ellikinos Xrysos anfører, at rapporten ikke henviser til de aktiver, der blev solgt, men til værdien af Ellikinos Xrysos som en »going concern«, og at rapporten ikke er retningsgivende for værdien af de aktiver, som den græske stat solgte i december 2003. Kommissionen kan ikke acceptere dette argument, idet rapporten med henblik på at beregne virksomhedens samlede værdi giver en detaljeret vurdering af værdien af de solgte aktiver på et specificeret grundlag.

a.a. Beregning af minernes værdi

a.a.1. Argumenter vedrørende minernes værdi

- (63) De græske myndigheder og støttemodtageren hævder, at Kassandra-minernes markedsværdi på salgstidspunktet var reduceret eller endog negativ på grund af den langvarige afbrydelse af driften og annulleringen af minedriftstilladelse. De gør også gældende, at den pris, der blev betalt i forbindelse med salget i 2003, afspejlede Stratoni-minens værdi, da den var den eneste, som var i drift. Grækenland accepterer navnlig, at Stratoni-minen på salgstidspunktet havde gyldige minedriftstilladelser og derfor var i driftsklar stand og opfyldte Behre Dolbear-rapportens klausul om et næsten produktionsklart anlæg.

- (64) Kommissionen bemærker, at annulleringsafgørelserne i 2002 kun påvirkede værdien af Olympias-minen, fordi Stratoni-minen på salgstidspunktet havde gyldige minedriftstilladelser og derfor havde en værdi. Samtidig afbrød TVX Hellas driften på grund af virksomhedens fejlslagte investering i guldudvinding, da Olympias-tilladelse blev annulleret. TVX Hellas' adfærd var derfor alene knyttet til værdien af Olympias-investeringen og ikke til værdien af Stratoni-minen.

- (65) Med hensyn til Skouries-minen hævder de græske myndigheder og støttemodtageren, at der aldrig har fundet nogen minedrift eller investering sted dér bortset fra den mineefterforskning, som TVX Hellas gennemførte før salget i 2003, og at der kræves betydelige investeringer for at etablere mineanlæg dér.

- (66) Kommissionen bemærker, at Skouries-minen ikke havde minedriftstilladelser eller en etableret mineinfrastruktur. De græske myndigheder og støttemodtageren undlod dog at fremlægge oplysninger eller væsentlige argumenter, der godtgjorde, at driften af Skouries-minen ikke var godkendt af myndighederne eller økonomisk gennemførlig. Endvidere var kapitalomkostningerne til udvikling og etablering af minen i Skouries ifølge Behre

Dolbear-rapporten 268 mio. USD i 2004, dvs. 220 mio. EUR. Det fremgår af Behre Dolbear-rapporten, at disse omkostninger er »rimelige«. Kommissionen finder derfor, at der ikke var nogen administrative eller økonomiske hindringer for at bevilge minedriftstilladelser eller for etableringen af en mineinfrastruktur og udførelse af minedrift i Skouries.

- (67) På grundlag af ovenstående (punkt 63-66) finder Kommissionen, at Olympias-minens markedsværdi på salgstidspunktet blev bragt i fare af annulleringsafgørelserne i 2002, men at Stratoni-minens og Skouries-minens markedsværdi ikke blev det. På salgstidspunktet i 2003 var det derfor muligt at anslå en markedsværdi for Kassandra-minerne.

a.a.2. Beregning af minernes værdi

- (68) Med henblik på at beregne Kassandra-minernes værdi har Kommissionen gennemgået hver af de tre miner, der udgør Kassandra-minerne (Stratoni, Olympias og Skouries), for så vidt angår følgende to spørgsmål: a) minens værdi, der bør bygge på de økonomiske faktorer, der var gældende på salgstidspunktet, og b) minens driftsmæssige stand med henblik på at realisere ovennævnte værdi. På grundlag af disse to faktorer er Kommissionen nået til den konklusion, at Stratoni- og Skouries-minen havde en vis værdi, der kunne realiseres, men at det var vanskeligt at anslå Olympias-minens værdi på tidspunktet for salget i 2003.

- (69) Kommissionen har anvendt Behre Dolbear-rapporten med henblik på at anslå minernes værdi. Rapporten opererer med tre metoder til at beregne Kassandra-minernes markedsværdi: a) vurdering efter indtægtsmetoden⁽¹⁹⁾, b) vurdering efter tilsvarende transaktioner (sammenlignelige salg) og c) markedskapitaliseringsmetoden⁽²⁰⁾. De værdier, man når frem til ved hjælp af disse tre metoder er henholdsvis: a) 130,3–402,5 mio. USD eller 107,2–331,1 mio. EUR, b) 504,7 mio. USD eller 415,2 mio. EUR og c) 614,9 mio. USD eller 505,9 mio. EUR. Spredningen i vurderingen efter indtægtsmetoden skyldes de forskellige prisfastsættelses-scenarier, der er anvendt heri (jf. punkt 72). Af disse tre metoder har Kommissionen anvendt indtægtsmetoden. Begrundelserne fremgår af tabellen nedenfor:

⁽¹⁹⁾ De perioder, der er lagt til grund for indtægtsmetodens cash flow-analyse for de tre miner, er: a) 2004–2035 for Olympias, b) 2004–2015 for Stratoni og c) 2004–2034 for Skouries.

⁽²⁰⁾ Ved vurderingen efter indtægtsmetoden fastlægges en fair markedsværdi ved at lade de kumulative fordele, som et aktiv genererer, ude af betragtning og dermed omregne fordelene over tid til nutidsværdi. Ved vurderingen efter tilsvarende transaktioner fastlægges en fair markedsværdi på grundlag af nutidstransaktionsværdier for guldaktiver, hvor der kan fastlægges en fair markedsværdi. Endelig bygger markedskapitaliseringsmetoden på nutidsværdien på offentlige aktiemarkeder for guldselskaber i relation til disse selskabers påviste og sandsynlige reserver.

Tabel

Begrundelserne for at anvende indtægtsmetoden

Indtægtsmetoden	Tilsvarende Transaktioner	Markedskapitalisering
<p>Indtægtsmetoden fastsætter detaljerede værdier for hvert af de tre mineanlæg på grundlag af de metalpriser, der var kendt på tidspunktet for salget af minerne. Ved vurderingen af værdien af et aktiv i forbindelse med en transaktion kan der kun tages hensyn til de faktorer, som var gældende på tidspunktet for transaktionen.</p> <p>Behre Dolbear synes at tillægge den værdi, der fremkommer ved indtægtsmetoden, større pålidelighed, da det har udtalt, at det i årenes løb har lagt særlig vægt på den værdi, der fremkommer ved indtægtsmetoden (resumé af værdier på s. 43 i Behre Dolbear-rapporten).</p>	<p>Grundlaget for vurderingen efter tilsvarende transaktioner er usikkert, fordi to miner ikke kan være identiske. Ifølge Behre Dolbear er den metode, der bygger på tilsvarende transaktioner, kontroversiel, fordi hver enkelt mineralaflejring, selv om der er tale om samme råstof, til en vis grad afviger fra andre aflejringer i henseende til mineralogi, minedriftsvilkår, metallurgi, miljøaspekter, sociale spørgsmål, malmledighed osv.</p>	<p>Behre Dolbear-rapporten indeholder også en bemærkning om markedskapitaliserings-metoden fra American Appraisal Associates, ifølge hvilken markedskapitalisering anbefales som en sekundær vurderingsmetode eller som en tommelfingerregel, der egner sig til at kontrollere vurderinger, som er foretaget ved hjælp af primære metoder.</p> <p>Indtægtsmetoden er en primær vurderingsmetode og er derfor den mest pålidelige metode. I det foreliggende tilfælde kontrollerer markedskapitaliseringsmetoden derudover kun den værdi, der følger af markedskapitaliseringerne i løbet af første halvår 2004, hvilket ikke er acceptabelt, da disse oplysninger ligger efter salget. Derfor kan markedskapitaliseringsmetoden ikke anvendes selv som en sekundær vurderingsmetode.</p>

- (70) Grækenland accepterer, at hvis man anvender Behre Dolbear-rapporten, kan kun indtægtsmetoden accepteres, da den er en primær, internationalt anvendt vurderingsmetode, og kun med hensyn til dens vurderingsdato (30. juni 2004), og forudsat, at minedriftstilladelse tildes, og at der foretages betydelige investeringer.
- (71) På grundlag af indtægtsmetoden anslår Kommissionen minernes værdi på tidspunktet for salget i 2003 som følger (jf. punkt 72-79).
- (72) Indtægtsmetoden anslår markedsværdien af Kassandra-minerne på et næsten produktionsklart stade⁽²¹⁾, sådan som det fremgår af minernes drift, med veldefinerede omkostninger og påviste og sandsynlige reserver⁽²²⁾. Rapporten opererer med tre forskellige scenarier til at fastslå værdien på grundlag af priserne i følgende perioder: a) gennemsnittet for 1993-2003, b) kun første halvår 2004 og c) gennemsnittet for 1993-2003 plus første halvår 2004 (divideret med 2). Kommissionen finder, at den kun kan tage hensyn til gennemsnitsscena-riet i 1993-2003, og ikke de to andre, fordi det bygger på priser og omkostninger, som var kendt på salgstidspunktet, der fandt sted i december 2003. Endvidere viser de historiske priser for perioden 1993-2003, som Behre Dolbear anvender, ikke nogen specifik tendens i hele perioden 1993-2003, dvs. at de svinger fra år til år, og derfor finder Kommissionen, at gennemsnittet for 1993-2003 giver et mere retvisende billede af den historiske udvikling på metalmarkedet. Endvidere afspejler priserne i
- første halvår 2004 ikke minernes værdi, fordi de kun er et øjebliksbillede og ikke tager hensyn til udsvingene. Det er afgørende, at man tager udsvingene i betragtning for at mindske virkningen af eventuelle usædvanlige ændringer eller tilfældige hændelser og skabe et pålideligt billede af minernes værdi.
- (73) Grækenland og støttemodtageren anfører, at Behre Dolbear anslår den aktuelle nettoværdi af de næsten produktionsklare Kassandra-miner til at være negativ, dvs. - 2,59 mio. USD (tabel 5.3 på side 37 i rapporten), sådan at den pris, der reelt blev betalt (11 mio. EUR), oversteg minernes markedsværdi.
- (74) Kommissionen bemærker, at de aktuelle nettoværdier (på et næsten produktionsklart stade), som indtægtsmetoden tillægger de tre mineprojekter, isoleret set er: a) for Olympias: - 28,79 mio. USD eller - 23,7 mio. EUR, b) for Stratoni: 10,48 mio. USD eller 8,6 mio. EUR og c) for Skouries: 15,72 mio. USD eller 12,9 mio. EUR. Summen af disse værdier svarer til en negativ værdi på -2,59 mio. USD.
- (75) Kommissionen accepterer dog ikke ovennævnte argument fra Grækenland og støttemodtageren. Den bemærker på grundlag af ovennævnte værdier, at Olympias-minens aktuelle nettoværdi (på et næsten produktionsklart stade) på salgstidspunktet faktisk var negativ. Den finder dog, at Olympias-minens negative aktuelle nettoværdi betyder, at på salgstidspunktet ville den

(21) I drift, under udvikling eller på et stade, hvor der foretages en endelig gennemførlighedsundersøgelse.

(22) Mineralreserver er ressourcer, hvis udvinding anses for at være økonomisk gennemførlig. Reserver er enten sandsynlige eller påvist.

forventede indtjening ved drift af minen med det prisniveau, der er observeret i løbet af de sidste 11 år, være negativ. I betragtning af guldprisen ville enhver ejer af Olympias-minen have valgt ikke at drive minen og så vidt muligt have forsøgt at undgå tabene. Som vist kunne køberen ved ikke at drive minen begrænse tabene til 5,5 mio. EUR, hvilket udgør de kontraktmæssige omkostninger, som køber skulle afholde til miljøbeskyttelse og vedligeholdelse. Man kan dog ikke alene heraf slutte, at Olympias-minens værdi skulle anslås til - 5,5 mio. EUR, fordi det at eje en mine i princippet også giver en optionsværdi: ejeren kan drive minen i gode tider (når guldpriserne er høje nok) og vælge ikke at drive minen i dårlige tider (når guldpriserne ikke er høje nok). Derfor kunne Ellikinos Xrysos have valgt at overtage minen som en del af pakken af Kassandra-miner eller med henblik på senere at kunne foretage de nødvendige investeringer i Olympias-minen for at genoptage driften med fortjeneste, hvis guldpriserne skulle stige til niveauer, som lå (væsentligt) over det niveau, der var observeret i løbet af den foregående periode fra 1993 til 2003.

(76) Det er ret kompliceret at give en pålidelig vurdering af denne optionsværdi. Hvad, der er endnu vigtigere, er, at en sådan værdi ville skulle tilpasses for at tage hensyn til den (muligt store) sandsynlighed for, at selv om guldpriserne var høje nok til at sikre en rentabel drift, ville driftstilladelsen for denne mine måske ikke blive bevilget. Som anført ovenfor (punkt 12) var Olympias-minens tilladelser til minedrift og forarbejdning af guld blevet annulleret af miljøhensyn, der blev anset for tungtvejende. Det ville derfor være hensigtsmæssigt at anse Olympias-minen for at have en optionsværdi, der forsigtigt kan anslås til nul. Følgelig skulle Olympias-minens nettoværdi anslås til - 5,5 mio. EUR.

(77) Derimod finder Kommissionen, at Stratoni- og Skouries-minens individuelle værdier beløber sig til 21,5 mio. EUR, der er summen af værdierne af de to miner ifølge Behre Dolbear-rapporten (henholdsvis 8,6 mio. EUR og 12,9 mio. EUR, jf. punkt 74), fordi:

a. Stratoni-minen havde en gyldig driftstilladelse, en eksisterende minestruktur og en positiv værdi i kraft af dens drift (positiv aktuel nettoværdi), og var derfor driftsklar på salgstidspunktet

b. Med hensyn til Skouries-minen finder Kommissionen, at der ikke var nogen administrative eller økonomiske hindringer for at bevilge minedriftstilladelser eller for etableringen af en mineinfrastruktur og udførelse af minedrift; Skouries-minen havde også en positiv værdi i kraft af dens drift (positiv nettoværdi).

(78) Grækenland og støttemodtageren anfører også, at den værdi af minerne, som Behre Dolbear har anslået, ikke

kan lægges til grund, fordi den er knyttet til aktiverne samt de relevante minedriftstilladelser, hvorimod Ellikinos Xrysos kun erhvervede aktiverne, idet minedriftstilladelserne senere skulle bevilges af den græske stat. Kommissionen accepterer ikke dette argument, fordi Stratoni-minen som påvist ovenfor havde en gyldig minedriftstilladelse på salgstidspunktet. Som det også fremgår af ovenstående, var der ingen administrative hindringer for at bevilge en driftstilladelse til Skouries-minen. Omkostninger ved at ansøge om og opnå en minedriftstilladelse for Skouries-minen var begrænset til honorarerne til geologer og andre eksperter for gennemførelsen af de undersøgelser, der var nødvendige for tilladelsen, og til gebyret for et garantibrev, som krævedes af det kompetente ministerium. Ifølge oplysningerne fra de græske myndigheder udgør ovennævnte omkostninger højst et engangsbeløb på ca. 5 000 EUR plus 600 000 EUR om året. Kommissionen finder, at disse beløb er lave sammenlignet med de samlede kapitalomkostninger for udvikling og etablering af minen i Skouries, der nåede op på 268 mio. USD i 2004, dvs. 220 mio. EUR (jf. punkt 66). Derfor finder Kommissionen, at ovennævnte omkostninger til minedriftstilladelser ikke var en hindring for, at et selskab var villig til at investere i Skouries. Kommissionen bemærker også, at Behre Dolbear-rapporten også omfatter »administrative« omkostninger ved beregningen af minens aktuelle nettoværdi. Kommissionen finder derfor, at ovennævnte omkostninger (i forbindelse med ansøgning om og opnåelse af et minedriftstilladelse for Skouries-minen) blev taget i betragtning i Behre Dolbear-rapporten.

(79) På grundlag af ovenstående anslås minerens værdi til 16 mio. EUR for alle tre miner (21,5 mio. EUR - 5,5 mio. EUR).

a.b Beregning af grundværdien

(80) De græske myndigheder og støttemodtageren argumenterer, at en grund, som er erhvervet af et mineselskab, kun kan benyttes til mineaktiviteter og ikke har en markedsværdi, fordi den græske lovgivning prioriterer mineaktiviteter i sådanne områder. Derfor førte nedsættelsen af minerettighedernes værdi på grund af den langvarige afbrydelse af driften og annulleringen af minedriftstilladelserne også til en nedsættelse af grundens værdi.

(81) Med hensyn til ovennævnte spørgsmål betragter Kommissionen den pågældende grund som et aktiv for en minevirksomhed og ikke som »fast ejendom« i bred forstand på grund af de særlige karakteristika ved minedrift (forurening, miljøødelæggelse osv.), der ville gøre det tvivlsomt, om disse aktiver kunne handles særskilt uden minerne.

- (82) Kommissionen finder dog også, at ethvert erhvervs­mæs­sig aktiv har en værdi, fordi det bidrager eller kan bidrage til selskabets drift og til indtjeningen. Kassandra-minerne udgør en virksomhed, der var drifts­klar på salgstidspunktet, og Kommissionen finder derfor, at grunden kunne have været anvendt til driften af minerne og derfor havde en værdi. Kommissionen kan derfor ikke acceptere de argumenter, som Grækenland og Ellikinos Xrysos har fremlagt.
- (83) Hellenic Mining Watch hævder, at Kassandra-minernes aktiver også omfatter betydelige anlægsaktiver, der øger minernes samlede værdi betragteligt, men der blev ikke taget hensyn hertil i Behre Dolbear-rapporten.
- (84) Kommissionen bemærker imidlertid, at Behre Dolbear-rapporten faktisk tager grunden i betragtning uden minerne. Behre Dolbear-rapporten betragter grunden som et ikke-mineralsk aktiv, der tilhører Kassandra-minerne, og vurderer den til 6 mio. EUR ⁽²³⁾ uafhængigt af indtægtsmetoden.
- (85) Behre Dolbear nævner dog i sin rapport, at den værdi, der tillægges grunden, er den værdi, som Ellikinos Xrysos har angivet, og at Behre Dolbear ikke selv har værdiansat grunden. Kommissionen skal derfor kontrollere denne værdi.
- (86) Med dette for øje har Kommissionen anvendt den pris, der blev betalt for grunden i forbindelse med den offentlige udbudsprocedure i 1995 vedrørende salget af Kassandra-minerne til TVX Hellas (jf. punkt 6). Dette er ikke en primær, men en sekundær beregning, der har til formål at kontrollere gyldigheden af den værdi, der er anført i Behre Dolbear-rapporten (6 mio. EUR).
- (87) De græske myndigheder accepterer, at der kan tages hensyn til den værdi, der blev fastlagt i forbindelse med den offentlige udbudsprocedure i 1995, og at grundens værdi kan blive anset for uændret. Kommissionen bemærker, at grunden i forbindelse med salget af Kassandra-minerne til TVX Hellas i 1995, blev ansat til en pris på 1,2 mia. GRD. Kommissionen understreger, at der ikke findes nogen gyldige prisreferencer eller pris­indekser for Kassandra-minernes grund, der betragtes som et aktiv for en minevirksomhed og ikke som »fast ejendom« i bred forstand (jf. punkt 81). Hvis der havde været sådanne gyldige prisreferencer eller prisindekser, ville det have været muligt at beregne en ajourført referenc­eværdi. I mangel heraf betragter Kommissionen 1995-prisen som det bedst tilgængelige skøn i det fore­liggende tilfælde. Kommissionens tager derfor udgangs­punkt i en pris på 1,2 mia. GRD eller 3,5 mio. EUR (med den omregningskurs på 340,75 GRD/EUR, hvormed Grækenland kom med i euroen i 2001) som en fair markeds­værdi for grunden.
- (88) Efter 1995 erhvervede TVX Hellas yderligere 70 grund­stykker (i perioden 1997-2000 og hovedsagelig i 1998 og 1999). Kommissionen bemærker, at anskaffelses­værdien af disse 70 grundstykker beløber sig til 1,1 mio. EUR, sådan som det fremgår af årsregnskaberne for TVX Hellas. Kommissionen anser denne anskaffelses­værdi for at være markedsorienteret, eftersom den blev fastsat af markedet. Når man lægger ovennævnte to værdier (3,5 mio. EUR plus 1,1 mio. EUR) sammen, kan den samlede markeds­værdi af grunden fastsættes til 4,6 mio. EUR.
- (89) Dette beløb på 4,6 mio. EUR udgør grundens nominelle værdi i 2003 baseret på priserne fra 1995 og 1997-2000. Kommissionen finder, at denne værdi skal tilpasses i overensstemmelse med det generelle græske indeks for industriproduktionspriser for perioderne 1995-2003 og 1998-2003. Indekset for industriproduktionspriser er anvendt, fordi den pågældende grund er et aktiv for en industrivirksomhed, og tilpasningen skal afspejle pris­ændringerne i industrisektoren. Denne tilpasning af salgs­priserne fra 1995 og 1997-2000 fører til et endeligt tal på 5,9 mio. EUR i december 2003.
- (90) Kommissionen bemærker, at ovennævnte værdi på 5,9 mio. ligger tæt op ad den værdi på 6 mio. EUR, som Behre Dolbear har angivet i sin vurderingsrapport (jf. punkt 84). Kommissionen finder, at denne høje grad af overensstemmelse bekræfter pålideligheden af den vurdering, som Ellikinos Xrysos har foretaget af grunden, og som er lagt til grund i Behre Dolbear-rapporten, og derfor gør det berettiget at anse tallet på 6 mio. EUR for at afspejle den fair markeds­værdi i december 2003.

a.c Beregning af værdien af mineralreserverne

- (91) Salget i 2003 omfattede også en mængde mineralreserver med koncentrat af guld ⁽²⁴⁾. De græske myndigheder og støttemodtageren hævder, at ovennævnte reserver i 2003 havde en negativ værdi på grund af den forholdsvis lave guldpris og de forholdsvis høje omkostninger, der var knyttet hertil.
- (92) De græske myndigheder har fremlagt en beregning af den »break even«-pris, ved hvilken handelen med ovennævnte reserver ville give overskud. Hvis man tager koncentrationen af guld i mineralet, dvs. 0,7 oz guld pr. ton, og prisen på guld den 12. december 2003, dvs. 407 USD pr. oz, i betragtning, var værdien af det guld, der var koncentreret i guldreserverne, 284,9 USD pr. ton. De græske myndigheder angav også omkostningerne i forbindelse med handelen med ovennævnte reserver: forarbejdningsomkostninger på 245 USD pr. oz og 171,5 USD pr. ton, transportomkostninger på 50 USD pr. ton, minuspoint for urenheder på 270 USD pr. ton og forarbejdningsafgifter på 5 USD pr. oz og 4,1 USD pr. ton. En beregning af ovennævnte resultater viser en negativ salgspris på - 210,7 USD pr. ton.

⁽²³⁾ Jf. afsnittet »Non-mineral assets and liabilities« på s. 42 i Behre Dolbear-rapporten.

⁽²⁴⁾ Et koncentrat er den rest af værdifuldt metal, som det meste af stenaffaldet er fjernet fra. Restmetallet er et råmateriale til smeltning, dvs. ekstraktionsmetallurgi.

- (93) Kommissionen har kontrolleret ovennævnte beregning. Den finder, at prisen for reserverne på salgstidspunktet ikke indebar nogen fortjeneste, når man tager ovennævnte priser og omkostninger i betragtning. Handel med guldmineralreserver kunne måske være indtægts-givende, hvis transportomkostningerne ændrede sig eller forventedes at ville ændre sig, men dette var en umålelig størrelse. Behre Dolbear-rapporten angiver heller ikke værdien af guldmineralreserverne. Kommissionen finder derfor ikke, at værdien af disse reserver kan beregnes.
- (94) Hellenic Mining Watch hævder, at de guldholdige mineralreserver havde en betydelig værdi, som beløb sig til 80 mio. EUR. Kommissionen bemærker, at Hellenic Mining Watch ikke har fremlagt data eller nogen dokumentation, der underbygger denne værdi på 80 mio. EUR. På grundlag heraf og i betragtning af ovennævnte beregning, hvoraf det fremgår, at værdien af disse reserver ikke kan beregnes, afviser Kommissionen argumentet fra Hellenic Mining Watch.
- (95) Kommissionen bemærker, at de aktiver, der blev solgt i december 2003, også omfattede to mineralforekomster af bly og zink. Behre Dolbear-rapporten omfatter også et skøn over værdien af de eksisterende koncentreter af bly og zink pr. 30. juni 2004 ⁽²⁵⁾. Dette skøn er uafhængigt af beregningen af minernes aktuelle nettoværdi og indgår ikke i vurderingen efter indtægtsmetoden. Heraf følger »net smelter return« (nettosmelterafkastet) ⁽²⁶⁾ for ejeren af minen: først beregnes værdien af metalindholdet (bly, sølv og zink) på grundlag af de aktuelle priser og de mængder, der er til rådighed; derefter anvendes »smelter pay schedule« (smelterbetalingsplanen) (de omkostninger til videre forarbejdning, som køberen af mineralerne pålægger producenten af dem) under hensyntagen til de særlige betingelser for fradrag af disse omkostninger (særlige afskrivningsprocenter, afgifter for forarbejdning og raffinering og transportomkostninger); endelig fratrækkes »smelter pay«-planen fra metalindholdets ovennævnte værdi ⁽²⁷⁾.
- (96) Kommissionen bemærker, at ovennævnte metode er standardmetoden for beregningen af betalinger for metal. Kommissionen vil derfor lægge ovennævnte metode til grund for vurderingen af markedsværdien af de mineralforekomster, som Ellikinos Xrysos erhvervede i december 2003, på grundlag af mængderne af mineralforekomster og metalpriserne i december 2003 ⁽²⁸⁾. Ved at anvende ovennævnte metode for mængderne af mineraler, metalpriserne i december 2003 og de særlige betingelser i
- »smelter pay«-ordningen for Ellikinos Xrysos konkluderer Kommissionen, at markedsværdien af de mineralforekomster, som Ellikinos Xrysos erhvervede i december 2003, beløb sig til 3,7 mio. USD eller 3 mio. EUR (med omregningskursen på 1,2254 USD/EUR på den dato, hvor mineralerne blev solgt til Ellikinos Xrysos, dvs. den 12. december 2003).
- (97) Kommissionen bemærker, at de mineralforekomster af bly og zink, der blev erhvervet i december 2003, ifølge støttemodtagerens oplysninger blev solgt i december 2004 (den 1. december 2004 og den 31. december 2004), dvs. efter at Behre Dolbear-rapporten blev udarbejdet. Kommissionen finder således, at de særlige betingelser, der gælder for ovennævnte metode (beregning af værdien af forekomsterne i juni 2004, jf. punkt 95), også finder anvendelse på beregningen af værdien af mineralforekomsterne i december 2003, eftersom der ikke fandt noget andet salg af mineraler sted mellem december 2003 og juni 2004, hvor der kunne være blevet fastsat nye betingelser.

a.d Konklusion vedrørende fordel

- (98) Resultatet af ovennævnte beregning giver en samlet værdi for Cassandra-minerne på 25 mio. EUR, der er summen af værdien af minerne (16 mio. EUR), grunden (6 mio. EUR) og mineralreserverne (3 mio. EUR).
- (99) Denne samlede værdi er markant lavere end den værdi, der i Behre Dolbear-rapporten fremlægges som markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver (500 mio. USD eller 411 mio. EUR, jf. punkt 19). Værdien i Behre Dolbear-rapporten blev nævnt i Kommissionen beslutning af 10. december 2008 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure som en indikator på, at salgsprisen lå under minernes markedsværdi.
- (100) Begrundelsen for at fravige værdien i Behre Dolbear-rapporten (500 mio. USD) er, at den er afledt af to vurderingsmetoder, som ikke er egnet i det foreliggende tilfælde (jf. tabel 1 ovenfor), nemlig metoderne med »tilsvarende transaktioner« og »markeds kapitalisering«, der ikke kan accepteres, fordi: a) grundlaget for vurderingen efter tilsvarende transaktioner er usikkert, idet to miner ikke kan være identiske: hver mineralforekomst, selv om der er tale om samme råstof, afviger i en vis grad fra andre forekomster, b) markeds kapitalisering anbefales som en sekundær vurderingsmetode eller som en tommelfingerregel, der er egnet til at efterprøve vurderinger, som er foretaget efter primære metoder såsom indtægtsmetoden; i det foreliggende tilfælde kan markeds kapitaliseringsmetoden ikke anvendes selv som en sekundær vurderingsmetode, fordi den kun efterprøver værdien af indtægtsmetoden, der bygger

⁽²⁵⁾ Se tillæg 11, »Stratoni concentrates cash flow«.

⁽²⁶⁾ »Net smelter return« er det beløb, som smelteriet eller metalværket betaler mineoperatøren for mineralproduktet, og bygger sædvanligvis på en spotpris eller dagspris for mineralet med fradrag for de omkostninger, der er forbundet med den videre forarbejdning.

⁽²⁷⁾ Til orientering bemærker Kommissionen, at resultatet af denne beregning pr. 30. juni 2004, som det fremgår af Behre Dolbear-rapporten, er 3,5 mio. USD eller dvs. 2,9 mio. EUR (omregningskursen på 1,2155 USD/EUR pr. 30. juni 2004 er anvendt).

⁽²⁸⁾ Mængderne af mineralforekomster (som oplyst af støttemodtager): 3 000 tons bly og 2 000 tons zink. Metalpriser (kilder: www.kitco.com og www.lme.com): 684 USD pr. ton for bly, 5,6 USD pr. oz for sølv og 973 USD pr. ton for zink.

på markedskapitaliseringer i løbet af første halvår 2004, der ikke kan accepteres, fordi disse oplysninger ligger efter salgsdatoen, og 3) Behre Dolbear tillægger den værdi, der fremkommer ved indtægtsmetoden, større troværdighed.

- (101) Den samlede værdi, som Kommissionen når frem til (25 mio. EUR), er også meget lavere end de prisintervaller, der følger af indtægtsmetoden (107,2 mio. EUR – 331,1 mio. EUR, jf. punkt 69). Grunden hertil er, at sidstnævnte pris omfatter: a) værdier af aktiver, som ikke blev overdraget i december 2003, dvs. tilgodehavender, cash flows og mineralreserver (værdierne i 2004 afviger fra værdierne i december, jf. beregningen i punkt 91-97), og b) mineralressourcer, der i Behre Dolbear-rapporten betegnes som spekulative og usikre⁽²⁹⁾ (materiale, som kan gøres til genstand for minedrift, eller som har efterforskningspotentiale). Sidstnævnte er ikke medtaget i cash flowene i forbindelse med beregningen af den aktuelle nettoværdi efter indtægtsmetoden (jf. punkt 72), der kun bygger på påviste og sandsynlige reserver, ekskl. alle andre ressourcer. Derudover indeholder ovennævnte værdiinterval forskellige værdier for Olympias, der bygger på tre forskellige prisfastsættelsesscenarier. Kommissionen accepterer ikke disse værdier (jf. punkt 72-76). Endelig er ovennævnte værdiinterval påvirket af de forskellige prisfastsættelsesscenarier, hvoraf Kommissionen kun accepterer et (jf. punkt 72).

- (102) Kommissionen konkluderer, at markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver beløb sig til 25 mio. EUR, da de blev solgt til Ellinikos Xrysos.

- (103) Kommissionen finder, at værdien af den fordel, som Ellikinos Xrysos havde, beløber sig til 14 mio. EUR, der fremkommer som differencen mellem den samlede markedsværdi af Cassandra-minernes aktiver (25 mio. EUR) og den pris, der blev betalt ved salget (11 mio. EUR).

- (104) På grundlag af ovenstående analyse og de argumenter, som Grækenland og støttemodtageren har fremført, samt i betragtning af beregningen af markedsværdien af de solgte aktiver og sammenligningen mellem denne markedsværdi og den pris, som Ellikinos Xrysos reelt betalte, finder Kommissionen, at fordelskriteriet er opfyldt.

b. Statsmidler

- (105) De græske myndigheder og støttemodtageren anfører, at Grækenland kun optrådte som formidler i forbindelse med salget i 2003 og aldrig har ejet minerne. De hævder også, at Grækenland ikke modtog penge fra salget i 2003, eftersom de 11 mio. EUR blev betalt

direkte til TVX Hellas. Endelig anfører de græske myndigheder og støttemodtageren, at salgstransaktionen i 1995 fandt sted mellem TVX Hellas og den tidligere ejer, et privat selskab, som var under konkursbehandling.

- (106) Kommissionen bemærker, at Grækenland var aktiv part i begge transaktioner, der blev gennemført ved hjælp af to forskellige kontrakter. I den anden kontrakt påtog Grækenland sig en sælgers forpligtelser, men var også berettiget til indtægten fra salget. Denne indtægt blev betalt direkte til TVX Hellas til dækning af en bestemt forpligtelse for den græske stat, hvilket igen viser Grækenlands rolle som sælger og ikke kun som formidler. Med hensyn til argumentet om, at salget i 1995 fandt sted mellem TVX Hellas og en privat virksomhed, finder Kommissionen, at det er irrelevant for spørgsmålet om statsmidler i det foreliggende tilfælde, fordi dette kriterium kun undersøges i forbindelse med 2003-salget.

- (107) Kommissionen kan således ikke acceptere de argumenter, som de græske myndigheder og støttemodtageren har fremført, og finder, at kriteriet vedrørende statsmidler er opfyldt.

c. Selektivitet

- (108) Cassandra-minerne blev solgt til Ellikinos Xrysos, og Ellikinos Xrysos drog derfor selektivt fordel af forskellen mellem salgsprisen og markedsværdien af de solgte aktiver. Kommissionen finder således, at foranstaltningen er selektiv, da den kun gavner dette specifikke selskab.

- (109) Hverken Grækenland eller støttemodtageren har anfægtet dette punkt.

d. Konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne

- (110) Ellikinos Xrysos er aktiv i en sektor, hvis produkter i vid udstrækning handles mellem medlemsstaterne. Der foregår zink-, kobber-, bly-, guld- og sølvminedrift i elleve medlemsstater ud over Grækenland, nemlig Det Forenede Kongerige, Italien, Finland, Polen, Slovakiet, Rumænien, Bulgarien, Spanien, Irland, Portugal og Sverige⁽³⁰⁾. Zink, kobber, bly, guld og sølv handles i alle medlemsstater⁽³¹⁾. Endvidere gav støtteforanstaltningerne Ellikinos Xrysos en fordel i forhold til dets konkurrenter (jf. punkt 39-104). Såfremt statsstøtten styrker en virksomheds position sammenlignet med andre virksomheder, der konkurrerer om samhandelen mellem medlemsstaterne, skal disse andre virksomheder anses for at være berørt af denne støtte. Dermed er kriteriet vedrørende konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne opfyldt.

⁽³⁰⁾ Kilde: Den Europæiske Sammenslutning af Mineindustrier, <http://www.euromines.org>

⁽³¹⁾ Kilde: European Mineral Statistics 2004–2008, British Geological Survey, <http://www.bgs.ac.uk/>.

⁽²⁹⁾ Jf. side 10, 16 og 20.

(111) Hverken Grækenland eller støttemodtageren har anfægtet dette punkt.

e. Konklusion om eksistensen af støtte i foranstaltning 1

(112) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at salget i 2003 af Kassandra-minerne til Ellikinos Xrysos udgør statsstøtte til Ellikinos Xrysos som omhandlet i artikel 107, stk. 1, i TEUF. Støtten udgør 14 mio. EUR, der er differencen mellem den pris, der blev betalt i forbindelse med salget i 2003, dvs. 11. mio. EUR, og markedsværdien af de aktiver, der blev solgt på salgstidspunktet, dvs. 25 mio. EUR.

FORANSTALTNING 2: FRITAGELSE FOR AFGIFTER OG REDUCEREDE JURIDISKE OMKOSTNINGER

a. Statsmidler

(113) Ifølge Grækenland og støttemodtageren involverer de reducerede juridiske omkostninger ikke statsmidler, idet advokater er erhvervsdrivende, ikke offentligt ansatte, og skatten og afgifterne på deres honorarer er blevet betalt efter reglerne. Endvidere blev de juridiske omkostninger ifølge Grækenland ikke betalt af staten. Ikke desto mindre følger de reducerede juridiske omkostninger af artikel 5 i salgskontrakten, der bestemmer, at de juridiske rettigheder og juridiske omkostninger skal nedsættes til 5 % af minimumsomkostningerne som omhandlet i den relevante lovgivning.

(114) Kommissionen er enig i, at advokater ikke er offentligt ansatte. På den anden side bemærker Kommissionen, at notarer er offentligt ansatte. Notarer modtager dog ikke løn; deres indkomst stammer udelukkende fra deres klienter og ikke fra statsbudgettet.

(115) Kommissionen bemærker også, at juridiske omkostninger i forbindelse med salgskontrakter afholdes af parterne. I det foreliggende tilfælde accepterer Kommissionen de græske myndigheders oplysninger om, at staten ikke betalte ovennævnte omkostninger i køberens sted.

(116) Kommissionen finder således, at de reducerede juridiske omkostninger ikke involverer statsmidler og derfor ikke udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, i TEUF.

(117) Med hensyn til afgiftsfritagelsen er formålet med afgifter at finansiere statsbudgettet. Derfor går staten glip af indtægter, når der ikke opkræves afgifter. Kommissionen finder derfor, at afgiftsfritagelsen reelt involverer statsmidler.

b. Fordel

(118) Kommissionen bemærker, at der skulle opkræves to afgifter på salget af Kassandra-minerne: 1) en afgift på overdragelsen af minerne på 5 % og 2) en afgift på overdragelsen af grunden på mellem 7 % og 9 %.

(119) Ellikinos Xrysos anfører, at det ville være for tidligt at pålægge nogen form for afgift i forbindelse med 2003-salget, da salgskontrakten ikke var endelig på grund af annulleringsklausulen. Kommissionen accepterer ikke dette argument, idet denne særlige annulleringsklausul bestemmer, at salget kun kan annulleres i tilfælde, hvor parterne undlader at opfylde visse forpligtelser, for at sikre dens virkning; dette er en standardklausul i de fleste kontrakter og betyder ikke, at disse kontrakter ikke er endelige. Endvidere fremgår det af kontrakten, hvordan den skal træde i kraft. I henhold til artikel 9 træder kontrakten i kraft på datoen for offentliggørelsen af loven om dens stadfæstelse i den græske lovtidende. Endelig henviser kontrakten ikke til nogen form for ikke-endelig status. Kommissionen finder derfor, at kontrakten faktisk var endelig, og at de relevante afgifter skulle have været pålagt.

(120) De græske myndigheder og støttemodtageren hævder, at værdien af minerne var negativ, hvorfor der var behov for at skabe et incitament for potentielle købere. Med hensyn til dette argument bemærker Kommissionen, at værdien af minerne på salgstidspunktet ikke var negativ, men positiv, og udgjorde 16 mio. EUR (som beregnet i punkt 68-79).

(121) Kommissionen bemærker, at der i henhold til den græske minelov pålægges en afgift på overdragelser af miner på 5 % på grundlag af deres værdi, og at denne afgift finder anvendelse på transaktioner »mod godtgørelse« (»με επαχθή αιτία«). De græske myndigheder anfører, at transaktioner »mod godtgørelse« er transaktioner forårsaget af uheldige begivenheder, f.eks. ejerens død, således at afgiften på 5 % kun finder anvendelse på sådanne transaktioner og ikke i det foreliggende tilfælde. Kommissionen kan ikke acceptere dette argument, fordi transaktioner »mod godtgørelse« ifølge dens undersøgelse er transaktioner, hvor den person, der erhverver et aktiv, præsterer en eller anden form for betaling som modydelse, og mere generelt, hvor der er en eller anden form for vederlag for erhvervelsen. Dette er en veletableret og accepteret fortolkning ⁽³²⁾.

(122) I 2003 var minernes markedsværdi 16 mio. EUR (som beregnet i punkt 68-79). Kommissionen finder derfor, at den tilsvarende afgift for de miner, der blev solgt i 2003, burde være 0,8 mio. EUR.

(123) Grækenland erkender endvidere, at der faktisk opkræves en afgift på mellem 7 % og 9 % i forbindelse med alt salg af grunde, uanset om det drejer sig om salg af et selskabs eller privatpersoners aktiver. Kommissionen modtog to forskellige breve om dette spørgsmål, et fra Finansministeriet og et fra Ministeriet for Miljø, Energi og Klima (der

⁽³²⁾ Jf. f.eks. *Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα* [Fortolkning af og retspraksis vedrørende den borgerlige lovbog], Vasilios Vathrakokilis, højesteretsdommer, bind 2, 2003, s. 636.

er kompetent med hensyn til minespørgsmål), som modsiger hinanden. Kommissionen påpegede dette modsigelsesforhold over for de græske myndigheder, men modtog ikke et brev med en endelig udtalelse. Kommissionen accepterer således oplysningerne fra finansministeriet, der er det ministerium, som er ansvarligt for beskatningsspørgsmål.

- (124) I 2003 var markedsværdien af grunden 6 mio. EUR (som beregnet i punkt 80-90). Kommissionen finder således, at salget af grunden i 2003 skulle have medført en afgift på 0,54 mio. EUR ⁽³³⁾.
- (125) Da salgskontrakten fra 2003 fastsatte en 0 %-afgift på overdragelsen, finder Kommissionen, at ovennævnte beløb (på i alt 1,34 mio. EUR) udgjorde den fordel, som Ellinikos Xrysos fik.
- (126) Grækenland og støttemodtageren hævder, at afgiftsfritagelsen beløb sig til 38 000 EUR og derfor var lavere end de minimis-tærsklen ⁽³⁴⁾ og ikke medførte nogen fordel for køberen. Kommissionen kan ikke acceptere dette argument, fordi de minimis-tærsklen, der var på 100 000 EUR på tidspunktet for salget i 2003, finder anvendelse uanset støttens form eller formål. Man kan derfor ikke først adskille de forskellige støtteforanstaltninger, som det drejer om her, dvs. foranstaltning 1 og 2, og så kun betragte en del af foranstaltning 2, dvs. afgiftsfritagelsen. Kommissionen har gennemgået de to støtteforanstaltninger i det foreliggende tilfælde og konstateret, at de tilsammen involverer støttebeløb, som overstiger de minimis-tærsklen på 100 000 EUR, og er derfor af den opfattelse, at den ydede støtte ikke opfylder betingelserne for de minimis-støtte. På grundlag af ovenstående fastholder Kommissionen den konklusion, den nåede frem til i punkt 125.

c. *Selektivitet*

- (127) Selektivitetskriteriet er opfyldt på samme måde som i punkt 108.

d. *Konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne*

- (128) Endelig er kriteriet vedrørende konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne opfyldt på samme måde som i punkt 110.

e. *Konklusion om eksistensen af støtte i foranstaltning 2*

- (129) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at afgiftsfritagelsen udgør statsstøtte på 1,34 mio. EUR til

fordel for Ellinikos Xrysos, jf. artikel 107, stk. 1, i TEUF. På den anden side finder Kommissionen ikke, at de reducerede juridiske omkostninger udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.

IV.b. *STØTTENS FORENELIGHED MED DET INDRE MARKED*

GENERELT

- (130) Da foranstaltningerne udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, skal deres forenelighed med det indre marked vurderes på baggrund af undtagelserne i stk. 2 og 3 i denne artikel.
- (131) Artikel 107, stk. 2 og 3, i TEUF fastsætter undtagelser fra den generelle regel i artikel 107, stk. 1, om, at statsstøtte er uforenelig med det indre marked.
- (132) I det følgende vil Kommissionen vurdere, om foranstaltningerne er forenelige med disse undtagelser.

UNDTAGELSE I HENHOLD TIL ARTIKEL 107, STK. 2, I TEUF

- (133) Undtagelserne i artikel 107, stk. 2, i TEUF finder ikke anvendelse i det foreliggende tilfælde: denne foranstaltning er ikke af social karakter, er ikke ydet til enkelte forbrugere, har ikke til formål at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, og er ikke ydet til økonomien i visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder, som er påvirket af Tysklands deling.

UNDTAGELSE I HENHOLD TIL ARTIKEL 107, STK. 3, I TEUF

- (134) Artikel 107, stk. 3, i TEUF indeholder yderligere undtagelser. Undtagelserne i artikel 107, stk. 3, og artikel 107, stk. 3, litra b), d) og e), finder klart ikke anvendelse, og de græske myndigheder har ikke påberåbt sig dem. Kommissionen vil i det følgende vurdere, om foranstaltningerne kan være forenelige med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a) og c).
- (135) Artikel 107, stk. 3, litra a), bestemmer, at »støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse«, kan anses for forenelig med det indre marked. Cassandra-minerne ligger i et område, der er berettiget til støtte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF, og Ellinikos Xrysos kunne derfor muligvis være berettiget til regionalstøtte.

- (136) Retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte, der fandt anvendelse på tidspunktet for salget i 2003 (»retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 ⁽³⁵⁾«), fastsætter betingelserne for godkendelsen af regional investeringsstøtte.

⁽³³⁾ Beregning baseret på afgiftssatsen på 7% - 9%: 15 000 EUR × 0,07 + 5 990 000 EUR × 0,09 = 1 050 EUR + 539 100 EUR = 540 150 EUR.

⁽³⁴⁾ Jf. fodnote 13 ovenfor.

⁽³⁵⁾ EFT C 74 af 10.3.1998, s. 9.

- (137) Ifølge retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 ydes der regionalstøtte enten til produktive investeringer (initialinvesteringer) eller til jobskabelse, der er forbundet med investeringerne.
- (138) Med hensyn til muligheden for at betragte foranstaltningerne som støtte til jobskabelse skal det understreges, at jobskabelse i relation til regionalstøtte betyder en nettoforøgelse af antallet af job i de virksomheder, der er genstand for undersøgelse, sammenlignet med gennemsnittet over en periode, og at eventuelle job, der går tabt i løbet af denne periode, derfor skal trækkes fra det synlige antal job, der skabes i samme periode. Endvidere skal støttebeløbet beregnes på grundlag af lønomkostningerne; det må navnlig ikke overstige en vis procentdel af lønomkostningerne for den person, der er blevet ansat, beregnet over en periode på to år.
- (139) I forbindelse med disse krav bemærker Kommissionen, at salgskontrakten kun indeholdt en vag klausul, der gav Ellikinos Xrysos beføjelse til efter eget skøn at ansætte et hvilket som helst antal arbejdstagere, afhængigt af virksomhedens behov, og at ovennævnte betingelser derfor ikke er opfyldt. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at der ikke blev lagt op til jobskabelse som omhandlet i retningslinjerne.
- (140) Retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 definerer en initialinvestering som en investering i fast kapital i forbindelse med oprettelse af en ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed eller iværksættelse af en aktivitet, der indebærer en fundamental ændring af en eksisterende virksomheds produkt eller produktionsmetode (gennem rationalisering, diversificering eller modernisering) ⁽³⁶⁾.
- (141) Kommissionen accepterer, at erhvervelsen af Skouries-minen kan betragtes som en initialinvestering på grundlag af ovennævnte definition i retningslinjerne. På tidspunktet for salget i 2003 var der ingen etableret mineinfrastruktur i Skouries, og der var behov for investering i fast kapital med henblik på at oprette en ny mine (jf. punkt 66).
- (142) Med hensyn til Stratoni er Kommissionen i tvivl om, hvorvidt salget af aktiver kan betragtes som en initialinvestering som omhandlet i retningslinjerne ⁽³⁷⁾.
- (143) Ifølge retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 kan en investering i fast kapital i form af overtagelse af lukket virksomhed eller en virksomhed, der ellers ville være blevet lukket, også betragtes som initialinvestering.
- (144) I den henseende bemærker Kommissionen, at Grækenland faktisk har godtgjort, at minerne var lukket eller ville være blevet lukket, hvis de ikke var blevet købt af Ellikinos Xrysos ⁽³⁸⁾. En sådan investering kunne derfor betragtes som en initialinvestering.
- (145) Den omstændighed, at salget af Kassandra-minerne skal betragtes som en initialinvestering, betyder dog ikke, at denne investering er forenelig med det indre marked i henhold til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998. To betingelser i disse retningslinjer er ikke opfyldt, sådan som det fremgår af punkt 146-152 nedenfor:
- (146) For det første er salget af Kassandra-minerne en ad hoc-foranstaltning. I den henseende bestemmer retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 følgende: »Princippet i traktatens artikel [107, stk. 1], om, at støtte er uforenelig med fællesmarkedet, kan kun fraviges under henvisning til støttens regionale sigte, hvis der kan sikres balance mellem den fordrejning af konkurrencen, støtten medfører, og de fordele, støtten har for udviklingen i en ugunstigt stillet region. Individuel ad hoc-støtte til en enkelt virksomhed eller støtte til en enkelt sektor kan få alvorlige følger for konkurrencen på det pågældende marked, samtidig med at den risikerer kun at få begrænset indvirkning på udviklingen i regionen. Denne form for støtte gives i reglen som led i en punktuell eller sektororienteret industripolitik og stemmer således normalt ikke med ånden i selve regionalstøttepolitikken, som bør være neutral med hensyn til de produktive ressourcers fordeling mellem de enkelte erhvervssektorer og aktiviteter. Kommissionen finder, at medmindre andet bevises, opfylder en sådan støtte ikke ovenstående krav« (andet afsnit i punkt 2 i retningslinjerne).
- (147) Til trods for, at Grækenland på tidspunktet for Kommissionens beslutning af 10. december 2008 om at indlede undersøgelsesproceduren blev anmodet om at afgive en udtalelse om støttens forenelighed med det indre marked, jf. artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF og retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998, bemærker Kommissionen, at Grækenland undlod at dokumentere på nogen måde, at salget af Kassandra-minerne sikrede en balance mellem den fordrejning af konkurrencen, støtten ville medføre, og de fordele, støtten ville have for udviklingen i en ugunstigt stillet region.

⁽³⁶⁾ Punkt 4.4 i retningslinjerne.

⁽³⁷⁾ Stratoni havde en gyldig minedriftstilladelse og en etableret mineinfrastruktur og var derfor driftsklar på salgstidspunktet (jf. punkt 77 a). Det ser derfor ikke ud til, at salget af Stratoni stod i forbindelse med oprettelsen af en ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed eller iværksættelse af en aktivitet, der indebærer en fundamental ændring af en eksisterende virksomheds produkt eller produktionsmetode.

⁽³⁸⁾ Det må indrømmes, at Staten som ejer af minerne ikke ville have udnyttet dem økonomisk selv. Derfor kunne Ellikinos Xrysos' køb af minerne anses for tvingende nødvendigt for at forhindre, at disse aktiver forsvandt fra den pågældende støtteberettigede region.

- (148) For det andet skal regional støtte have en tilskyndelses-effekt, dvs. den skal skabe et egentligt incitament til at foretage investeringer, som ellers ikke ville blive foretaget i støtteberettigede områder. I denne ånd nævner retningslinjerne, at det skal fastsættes i støtteordningerne, at anmodningen om støtte skal indgives, inden gennemførelsen af projekterne påbegyndes⁽³⁹⁾. Denne betingelse gælder også for ad hoc-foranstaltninger⁽⁴⁰⁾. Grækenland har ikke godtgjort, at støttemodtageren opfyldte ovennævnte krav eller indgav en støtteansøgning, inden projektet blev påbegyndt.
- (149) Med hensyn til støttens tilskyndelseseffekt bemærker Kommissionen endvidere, at Grækenland ikke gennemførte en offentlig og betingelsesløs udbudsprocedure vedrørende salget af Kassandra-minerne. Kommissionen finder, at en sådan offentlig og betingelsesløs udbudsprocedure ville have været en prøve på, om der var nogen investorer på markedet, som var villige til at investere i minerne. Eftersom en sådan udbudsprocedure ikke fandt sted, er det Kommissionens opfattelse, at Grækenland ikke undersøgte, om markedet var villig til at investere i Kassandra-minerne, og dermed ikke undersøgte, om der var behov for en støtte med tilskyndelseseffekt.
- (150) Kommissionen bemærker endvidere, at erhvervelsen af Kassandra-minerne udgjorde en investering i minesektoren. Sektoren er en kapitalintensiv industri, hvor der kræves betydelige investeringer i forretningens udvikling og drift. I det foreliggende tilfælde androg kapitalomkostningerne i forbindelse med mineudvikling og etablering i Skouries ifølge Behre Dolbear-rapporten 220 mio. EUR (jf. punkt 66). Kommissionen bemærker, at dette beløb er betydeligt højere end det pågældende støttebeløb, nemlig 15,34 mio. EUR (se de kombinerede beløb i punkt 111 og 124). Ovennævnte støttebeløb udgør navnlig kun 7 % af de investeringer, der kræves i en af minerne. Endvidere modtog Kommissionen ikke noget bevis for, at Ellikinos Xrysos var ude af stand til at foretage investeringen uden støtte. Snarere tværtimod, idet Grækenland og Ellikinos Xrysos var enige om, at sidstnævnte faktisk ville foretage kapitalinvesteringer med henblik på udviklingen af minerne⁽⁴¹⁾. Kommissionen finder derfor, at den pågældende støtte ikke havde en tilskyndelseseffekt og ikke var nødvendig for investorer, som var villig til at erhverve Kassandra-minerne.
- (151) Endelig undlod Grækenland på nogen måde at godtgøre, at den pågældende støtte havde nogen tilskyndelseseffekt.
- (152) På grundlag af ovenstående finder Kommissionen, at salget af Kassandra-minerne ikke opfylder kriterierne i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 for, om støtten kan betragtes som forenelig med det indre marked som initialinvesteringsstøtte.
- (153) Det kunne også overvejes, om støtten kan anses for forenelig med det indre marked som driftsstøtte i henhold til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998. Retningslinjerne definerer driftsstøtte som støtte, der ydes med henblik på at nedbringe en virksomheds løbende udgifter. I henhold til retningslinjerne kan driftsstøtte undtagelsesvist ydes i støtteberettigede regioner efter undtagelsen i artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF.
- (154) I henhold til retningslinjerne er driftsstøtte dog støtte, der ydes med henblik på at nedbringe en virksomheds »løbende udgifter« (punkt 4.15). Løbende udgifter er ikke kapitaludgifter og er sædvanligvis periodiske udgifter, som er nødvendige for en virksomheds drift. Den pågældende støtte finansierede ikke løbende udgifter i denne forstand, men en investering i fast kapital (erhvervelse af miner og grunde) og en fritagelse for den afgift, der skulle betales for ovennævnte investering (overdragelsesafgift). Den pågældende støtte finansierede derfor ikke løbende udgifter. Kommissionen finder derfor, at den pågældende støtte opfylder definitionen af driftsstøtte i retningslinjerne.
- (155) I henhold til retningslinjerne kan driftsstøtte endvidere ydes i støtteberettigede regioner, forudsat at dens omfang står i forhold til de ulemper, den skal opveje, og det er op til medlemsstaten at påvise disse ulemper og deres omfang. I det foreliggende tilfælde fremlagde Grækenland ingen form for opgørelse eller beregning af ulemperne i regionen eller af støttens omfang med henblik på at påvise, at denne står i forhold til ulemperne.
- (156) Endelig skal driftsstøtte ifølge retningslinjerne både være tidsmæssigt begrænset og degressiv. Kommissionen bemærker, at salget af minerne ikke var underlagt nogen form for tidsmæssig begrænsning eller degressiv nedsættelse. Både salgsprisen og afgiftsfritagelsen var, som bestemt i salgskontrakten, faktisk fastsat og godkendt uden henvisning til nogen form for tidsbegrænsning eller nedsættelse.

⁽³⁹⁾ Punkt 4.2 i retningslinjerne.

⁽⁴⁰⁾ Jf. Sag T-162/06, Kronoply mod Kommissionen, Sml. 2009 II, s. 1, præmis 80 og 81. I denne dom fastslår Retten i Første Instans ikke, om den pågældende støtte har en tilskyndelseseffekt, men udtaler klart, at tilskyndelseseffekten er en betingelse for, at den regionale støtte er forenelig med det indre marked, og at punkt 4.2 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998 »vedrører en kronologisk omstændighed og således henviser til en undersøgelse ratione temporis, som er fuldt ud passende i forbindelse med bedømmelsen af tilskyndelseseffekten«. For en negativ beslutning baseret på manglende tilskyndelseseffekt af støtte til en stor virksomheds direkte udenlandske investering henvises også til Kommissionens beslutning af 14. oktober 1998 om Østrigs støtte til Liftgmbh (K(1998) 3212).

⁽⁴¹⁾ I henhold til artikel 3, stk. 2-5, i salgskontrakten fra 2003 skulle Ellikinos Xrysos udarbejde en investeringsplan inden 24 måneder fra offentliggørelsen af loven om stadfæstelse af salgskontrakten, forelægge den med henblik på de nødvendige administrative godkendelser og gennemføre den godkendte plan inden for den administrative frist.

- (157) Kommissionen er derfor af den opfattelse, at støtten ikke kan betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til retningslinjerne.
- (158) Kommissionen konkluderer, at støtten ikke kan betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte fra 1998.
- (159) Med hensyn til støttens forenelighed i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning, hvorefter visse kategorier af støtte kan anses for forenelige med fællesmarkedet i medfør af artikel 107 og 108 i TEUF⁽⁴²⁾, finder Kommissionen, at Ellikinos Xrysos på grundlag af de finansielle tal, som de græske myndigheder har fremlagt, er en stor virksomhed, sådan som det er godtgjort i punkt 12 ovenfor. I henhold til artikel 1, stk. 5, i den generelle gruppefritagelsesforordning er ad hoc-støtte til store virksomheder ikke omfattet af forordningen.
- (160) Det fremgår ligeledes af artikel 8, stk. 3, i den generelle gruppefritagelsesforordning, at såfremt støtte, der er omfattet af denne forordning, ydes til en stor virksomhed, skal medlemsstaten bekræfte, at støtten har en væsentlig tilskyndelsesvirkning på grundlag af et dokument, der analyserer rentabiliteten af det projekt eller den aktivitet, hvortil der ydes støtte, med og uden støtte. Kommissionen har ikke modtaget en sådan dokumentation.
- (161) Endelig fremgår det af den generelle gruppefritagelsesforordning, at overtagelsen af anlægsaktiver, som er direkte knyttet til en virksomhed, der er blevet lukket eller ville være blevet lukket, hvis ikke en sådan overtagelse havde fundet sted, anses for en støtteberettiget omkostning, forudsat at transaktionen fandt sted på markedsvilkår. De græske myndigheder indrømmer, at transaktionen fandt sted uden en offentlig, betingelsesløs og gennemsigtig udbudsprocedure eller en uafhængig vurdering af markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver. Kommissionen finder derfor ikke, at salget fandt sted på markedsvilkår.
- (162) Konklusionen er, at den støtte, der blev ydet til Ellikinos Xrysos, ikke er forenelig med fællesmarkedet i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning.
- (163) Det hedder i artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF, at »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsregioner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse« kan betragtes som forenelig med det indre marked.
- (164) Kommissionen finder, at undtagelsen i artikel 107, stk. 3, litra c), ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, og at Ellikinos Xrysos ikke er berettiget til rednings- og/eller omstrukturingsstøtte. I henhold til punkt 7 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til

redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, der var gældende på tidspunktet for salget i 2003⁽⁴³⁾, tillades det »ikke, at der ydes rednings- eller omstrukturingsstøtte til en nyoprettet virksomhed, selv om virksomhedens finansielle stilling fra begyndelsen er vanskelig«. Det vil f.eks. være tilfældet, når den nye virksomhed er opstået ved likvidation af en tidligere virksomhed eller ved erhvervelse af dens aktiver. Ellikinos Xrysos er et selskab, der blev oprettet tre dage inden erhvervelsen af Cassandra-minerne. Endvidere er omstrukturingsstøtte betinget af eksistensen af en sund omstrukturingsplan, og Grækenland fremlagde ikke en sådan omstrukturingsplan. Konklusionen er, at den støtte, der blev ydet til Ellikinos Xrysos, ikke er forenelig med bestemmelserne om rednings- og/eller omstrukturingsstøtte.

- (165) Endelig skulle Ellikinos Xrysos med hensyn til miljøstøtte opfylde de gældende miljøstandarder. Ellikinos Xrysos var navnlig forpligtet til at foretage investeringer med henblik på beskyttelse af miljøet og udføre sin minedrift i overensstemmelse med den græske lovgivning og EU-lovgivningen. Da disse krav var lovbestemte, var det ikke nødvendigt at yde støtte til Ellikinos Xrysos, for at det kunne opfylde lovgivningen.

KONKLUSION OM FORENELIGHEDEN MED DET INDRE MARKED

- (166) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at de pågældende støtteforanstaltninger er uforenelige med TEUF.
- (167) Kommissionen finder navnlig, at forskellen mellem markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver og den pris, hvortil de blev solgt til Ellikinos Xrysos, udgør en støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, som er uforenelig med det indre marked. Kommissionen finder også, at det afgiftsbeløb, som Ellikinos Xrysos skulle have betalt for erhvervelsen af minerne og grunden, udgør en støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, som er uforenelig med det indre marked.

V KONKLUSION

- (168) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at de foreliggende foranstaltninger udgør statsstøtte til fordel for Ellikinos Xrysos, jf. artikel 107, stk. 1, i TEUF. Kommissionen finder navnlig, at forskellen mellem markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver og den pris, hvortil de blev solgt til Ellikinos Xrysos, udgør en støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, og at det afgiftsbeløb, som Ellikinos Xrysos skulle have betalt for erhvervelsen af minerne og grunden, også udgør støtte til fordel for Ellikinos Xrysos.
- (169) Kommissionen konkluderer endvidere, at de foreliggende støtteforanstaltninger er uforenelige med det indre marked. Kommissionen finder navnlig, at forskellen mellem markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver

⁽⁴²⁾ EUT L 214 af 9.8.2008, s. 3.

⁽⁴³⁾ EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

og den pris, hvortil de blev solgt til Ellikinos Xrysos, udgør en støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, som er uforenelig med det indre marked, og at det afgiftsbeløb, som Ellikinos Xrysos skulle have betalt for erhvervelsen af minerne og grunden, også udgør støtte til fordel for Ellikinos Xrysos, som er uforenelig med det indre marked.

- (170) I overensstemmelse med TEUF og Domstolens faste retspraksis har Kommissionen kompetence til at beslutte, at den pågældende medlemsstat skal afskaffe eller ændre støtten, når den har konstateret, at den er uforenelig med det indre marked⁽⁴⁴⁾. Det er også Domstolens faste retspraksis, at formålet med en stats forpligtelse til at afskaffe en støtte, som af Kommissionen betragtes som uforenelig med det indre marked, er at genoprette den oprindelige situation⁽⁴⁵⁾. Domstolen har i den forbindelse slået fast, at dette mål er nået, når modtageren har tilbagebetalt de beløb, der blev ydet i form af ulovlig støtte, og dermed mister den fordel, vedkommende havde i forhold til sine konkurrenter på markedet, og situationen forud for betalingen er genoprettet⁽⁴⁶⁾.
- (171) Ifølge ovennævnte retspraksis bestemmer artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 659/99⁽⁴⁷⁾, at »i negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren«.
- (172) Da de foreliggende foranstaltninger anses for at være støtte, som er ulovlig og uforenelig med det indre marked, skal støttebeløbene tilbagesøges for at genoprette den situation, der eksisterede før støtten blev ydet. Starttidspunktet for tilbagesøgningen bør være det tidspunkt, hvor fordelene blev ydet til støttemodtageren, dvs. da støtten blev stillet til rådighed for modtageren, der skal betale renter, indtil beløbene er tilbagebetalt.
- (173) Det støtteelement, der er uforeneligt med det indre marked, er summen af a) forskellen mellem markedsværdien af Cassandra-minernes aktiver og den pris, hvortil de blev solgt til Ellikinos Xrysos (14 mio. EUR), og b) det afgiftsbeløb, som Ellikinos Xrysos skulle have betalt for erhvervelsen af aktiverne, dvs. minerne og grunden (1,34 mio. EUR). Dette beløber sig til i alt 15,34 mio. EUR.
- (174) Med hensyn til tilbagesøgning bemærker Kommissionen endvidere, at artikel 4 i salgskontrakten fra 2003 indeholder to annulleringsbestemmelser, ifølge hvilke Ellikinos

Xrysos kunne annullere salget i tilfælde af: a) en forvaltningsakt eller retsakt udstedt af de græske myndigheder, som ændrer minedriftstilladelsens status, eller b) en retsafgørelse (vedrørende minedriftstilladelsens status) om indstilling af driften eller gennemførelsen af investeringsplanen. I begge tilfælde skulle Ellikinos Xrysos tilbagelevere aktiverne til den græske stat og ville få refunderet det samlede beløb på 11 mio. EUR, eventuelt med en supplerende betaling.

- (175) De græske myndigheder har oplyst, at disse to bestemmelser kunne blive aktiveret ved en afgørelse fra Kommissionen om tilbagesøgning af støtte, som er uforenelig med det indre marked. Om dette er tilfældet, er et spørgsmål om, hvordan kontrakten og den nationale lovgivning fortolkes. Hvis bestemmelserne aktiveres, skulle det dog ikke have nogen indvirkning på Grækenlands forpligtelse til at tilbagesøge det støttebeløb, der er anført i afgørelsen —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den statsstøtte på 15,34 mio. EUR, som Grækenland ulovligt ydede Ellikinos Xrysos SA i modstrid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ved et salg af aktiver og grund under deres værdi og en fritagelse for hertil knyttede afgifter med det formål at sikre beskæftigelsen og beskytte miljøet og skabe et incitament for potentielle købere af Cassandra-minerne, er uforenelig med det indre marked.

Artikel 2

1. Grækenland skal tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte fra støttemodtageren.
2. De beløb, der skal tilbagesøges, pålægges renter fra det tidspunkt, hvor de blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil de er tilbagebetalt.
3. Beløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i Rådets forordning (EF) nr. 794/2004⁽⁴⁸⁾ og Rådets forordning (EF) nr. 271/2008⁽⁴⁹⁾ om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004.
4. Grækenland indstiller alle udestående betalinger af den i artikel 1 omhandlede støtte med virkning fra datoen for vedtagelsen af denne afgørelse.

⁽⁴⁴⁾ Sag C-70/72, Kommissionen mod Tyskland Sml., s. 813, præmis 13.

⁽⁴⁵⁾ Forenede sager C-278/92, C-279/92 og C-280/92, Spanien mod Kommissionen Sml. I, s. 4103, præmis 75.

⁽⁴⁶⁾ Sag C-75/97, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 3671, præmis 64-65.

⁽⁴⁷⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽⁴⁸⁾ EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.

⁽⁴⁹⁾ EUT L 82 af 25.3.2008, s. 1.

Artikel 3

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 1 omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.
2. Grækenland efterkommer denne afgørelse senest fire måneder efter meddelelsen deraf.

Artikel 4

1. Inden to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse forelægger Grækenland følgende oplysninger for Kommissionen:
 - a) det samlede beløb (hovedbeløbet og renter), der skal tilbagebetales af støttemodtageren
 - b) en detaljeret beskrivelse af allerede truffne og planlagte foranstaltninger med henblik på at efterkomme denne afgørelse
 - c) dokumenter, der godtgør, at støttemodtageren har fået besked på at tilbagebetale støtten.

2. Grækenland holder løbende Kommissionen orienteret om de nationale foranstaltninger, der træffes for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 2 omhandlede støtte er tilbagebetalt. Grækenland meddeler på Kommissionens anmodning straks oplysninger om de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme denne afgørelse. Grækenland skal også give detaljerede oplysninger om de støtbeløb og renter, som støttemodtageren allerede har tilbagebetalt.

Artikel 5

Denne afgørelse er rettet til Grækenland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. februar 2011.

På Kommissionens vegne
Joaquín ALMUNIA
Næstformand